

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Robi Laporšek

Stigmatizacija prostitucije

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Robi Laporšek

Mentorica: prof. dr. Tina Kogovšek

Somentorica: doc. dr. Mojca Pajnik

Stigmatizacija prostitucije

Diplomsko delo

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

*Hvala vsem, ki so na kakršen koli način prispevali k nastanku tega dela.
Zahvaljujem se tudi mentorici in somentorici za nesebično pomoč in nasvete.*

Posebna zahvala gre staršem – Stanetu in Mariji ter sestri Suzani.

Hvala, za omogočen študij in vse spodbude.

Robi

Stigmatizacija prostitucije

Kljub različnim razumevanjem in odnosom do seksualnega dela skozi čas je ta še vedno povezana z veliko stigo. Seksualni delavci se nenehno soočajo s sodbami glede njihove odločitve o preživljanju s prodajo seksualnih storitev. Namen diplomskega dela je bil na podlagi teoretične in empirične literature preučiti različne vidike seksualnega dela, na podlagi empiričnih izsledkov z uporabo polstrukturiranih intervjujev pa analizirati mnenja naključno izbranih oseb različnih starosti o seksualnem delu. Iz pregleda študij in empirične analize izhaja, da je glavni razlog, da se osebe ukvarjajo s seksualnim delom, ekonomski razlog, pogosto pa so v ozadju tudi zlorabe, odvisnosti, zavedenosti ali celo prisila. Iz intervjujev izhaja, da imajo sogovorniki o seksualnem delu hkrati pozitivno in negativno mnenje, pri čemer pa ne izražajo popolnoma negativnega odnosa do seksualnega dela, še posebej, če se to odvija v primerno urejenih prostorih. Intervjuvanci so še posebej poudarili pomembnost ureditve socialnih pravic in pravic iz zdravstvenega zavarovanja seksualnih delavcev ter priznavanje seksualnega dela kot poklica. Intervjuvanci so prav tako poudarili nujnost legalizacije seksualnega dela in izboljšav v zakonski ureditvi.

Ključne besede: seksualno delo, stigmatizacija, stigma, dekriminalizacija.

Stigmatization of prostitution

Despite different understandings and approaches over the time, sex work is still associated with stigma. Sex workers are constantly facing judgements about their work choice of selling sex services. The purpose of this diploma thesis is to study different aspects of sex work using theoretical and empirical literature and based on the empirical results of semi-structured interviews to analyse opinions of randomly selected persons of different age about sex work. The literature review and results of empirical analysis show that the main reason why people engage in sex work are economic reasons, often also abuse, addictions, misconduct or even coercion. Interviews show that respondents have a positive and negative opinion about sex work at the same time, but they do not express a completely negative attitude towards sex work, especially if it takes place in appropriate premises. Respondents have especially pointed the importance of social rights regulations and health insurance rights for sex workers and recognition of sex work as a profession. Respondents also stressed the need of legalizing sex workers and improvements in law regulation.

Key words: sex work, stigmatization, stigma, decriminalization.

KAZALO

1	UVOD	6
2	SEKSUALNO DELO: OPREDELITEV IN VZROKI	8
3	STIGMATIZACIJA SEKSUALNEGA DELA	12
4	DEKRIMINALIZACIJA SEKSUALNEGA DELA	14
5	EMPIRIČNA ANALIZA	16
5.1	METODOLOŠKI OKVIR	16
5.2	ANALIZA PODATKOV	17
5.2.1	<i>Vzroki</i>	18
5.2.2	<i>Poznavanje pojma stigmatizacija</i>	19
5.2.3	<i>Mnenje o opravljanju seksualnega dela</i>	19
5.2.4	<i>Zasleditev oziroma nezasleditev seksualnega dela</i>	20
5.2.5	<i>Preganjanost oziroma nepreganjanost seksualnega dela</i>	21
5.2.6	<i>Zdravstveni vidiki seksualnega dela</i>	22
5.2.7	<i>Socialni vidiki seksualnega dela</i>	23
6	SKLEP	24
7	LITERATURA	26
	PRILOGI	29
	PRILOGA A: VPRAŠANJA V INTERVJUJIH	29
	PRILOGA B: TRANSKRIPTI	31

1 UVOD

Prostitutke oziroma prostituti so vsakodnevno podvrženi predsodkom in dvojnemu življenju, saj so primorani dejavnost, s katero se ukvarjajo, prikrivati. Ker velja prostitucija za obrt, v katero se posameznik praviloma zateče nesvojevoljno ali prisilno oziroma zaradi slabega ekonomskega položaja, se praviloma o tej temi v javnosti ne govori. Problem prostitucije je predvsem v neurejenosti pravic delavcev. Čeprav je v Sloveniji prostitucija dekriminalizirana, smo na tem področju še vedno priča predsodkom in neustrezni javni obravnavi, tako na političnem, pravnem, ekonomskem, socialnem in zdravstvenem področju.

Termin prostitucija je del širšega termina »seksualno delo« (angl. »sex work«). Slednji je bil zasnovan z namenom destigmatizacije izrazov za prostitutke oziroma prostitute, kot je na primer izraz »kurba« (Ditmore 2006). Uvedba termina »seksualno delo« sega v 70. leta prejšnjega stoletja, ko so s terminom poimenovali predvsem »komercialne seksualne storitve, predstave ali produkte v zameno za materialno zamenjavo«. V področje seksualnega dela nekateri avtorji ob prostituciji uvrščajo še striptiz, erotični ples, telefonski seks, pornografijo (Pajnik 2008, 8). Bistvo izraza seksualno delo je tako čim bolj strokovno in nevtralnno imenovati poklicno usmerjenost seksualnega delavca – čeprav se vsi prostituti/ke ne prepoznajo pod tem izrazom. V družbi se je desetletja uporabljal izraz prostitucija, zato je tudi ta izraz veliko bolj prepoznaven (Ditmore 2006). Od tu dalje v diplomski nalogi za prostitucijo uporabljam termin *seksualno delo*, za prostitute/ke pa termin *seksualni delavec* oziroma *delavka*, z namenom prepoznavnosti dejavnosti kot dela.

Dekriminalizacija seksualnega dela je pomembna z vidika potrebe po ureditvi pravic seksualnih delavcev – ravno zaradi stigmatiziranosti in zakonske neurejenosti področja se seksualni delavci težka izpostavijo, kadar gre za kršitev njihovih pravic. Pajnik (2008, 60) dekriminalizacijo seksualnega dela opredeli kot »uvajanje pogodbenih razmerij po vzoru liberalizma, ki v prostituciji vidi prostovoljno storitveno dejavnost«. Čeprav dekriminalizacija pomeni opuščanje politike kaznovanja, pa ne zanika pravne ureditve seksualnega dela. Dekriminalizacija prostitucije namreč v prvi vrsti omogoča ureditev delovnih pogojev seksualnih delavcev. V državah, kjer so sprejeli liberalno zakonodajo in s tem seksualno delo razglasili za delo, kot je vsakršno drugo, ugotavljajo, da seksualno delo poteka predvsem v sivi ali črni ekonomiji (Popov 2008, 55).

V Sloveniji smo sicer že naredili korak k dekriminalizaciji seksualnega dela z ukinitvijo obravnave le-tega kot prekrška, a je na drugi strani vpeljava zakonodaje prinesla tudi regulacijo

prostitucije v okvirih morale, s kaznovanjem prostitucije kot nedostojnega vedenja (Pajnik 2008, 60). V Sloveniji tako zakonodaja v največji meri ne ureja varstva in zaščite seksualnih delavcev, zdravniških pregledov, prav tako je zaznati nezanimanje uradne politike, da bi prispevala k boljšemu vsakdanjemu življenju seksualnih delavcev (Pajnik 2008, 125). To vodi tudi k temu, da je v Sloveniji prostitucija še vedno stigmatizirana.

Če želimo razumeti, zakaj je prostitucija tako močno stigmatizirana, moramo začeti čisto na začetku – pri opredelitvi pojma »stigmatizacija«. Stigma kaže identiteto, ki je posameznik ne čuti za svojo in se ji zato upira. Predstavlja odnos, ki drugega posameznika postavlja v položaj, kjer je oblegan z občutki manjvrednosti, ob vsem pa je izpostavljen diskriminaciji, ki mu odreka človeškost ter ga omejuje le na eno značilnost. V socialni interakciji je stigma prisotna v obliki normiranih predstav in pričakovanj, ki se jih družba sama po sebi ne zaveda (Božič 1991, 153). Stigma je tako kazalnik svojevrstnega odnosa družbe do občutljivih problematik in z njimi povezanimi akterji, ki so največkrat na rob družbe potisnjene skupine – zaporniki, istospolno usmerjeni posamezniki, duševni bolniki, seksualni delavci in delavke ...

Kljub prisotnosti stigme do seksualnega dela opazimo pomanjkanje raziskav in študij, ki bi preučevala mnenja javnosti do te tematike. Mnenja posameznikov ne odražajo le njihovega pogleda na problematiko, ampak lahko služijo tudi kot izhodišče za spremembe na tem področju v dobro seksualnih delavcev. Namen diplomskega dela je na podlagi teoretične in empirične literature ter empiričnih izsledkov na podlagi opravljenih intervjujev preučiti stigmatizacijo seksualnega dela, pri čemer bo poseben poudarek namenjen analizi mnenj, naključno izbranih oseb različnih starosti o seksualnem delu.

Izhajajoč iz namena so cilji diplomskega dela naslednji:

- opredeliti seksualno delo in seksualne delavce in preučiti vzroke za pojav seksualnega dela;
- opredeliti stigmatizacijo in na podlagi literature preučiti odnos družbe do seksualnega dela;
- predstaviti področje dekriminalizacije in v povezavi s tem opredeliti možnosti zaščite in pridobitve pravic seksualnih delavcev;
- na podlagi polstrukturiranih intervjujev z naključno izbranimi osebami različnih starosti preučiti odnos do seksualnega dela oziroma preučiti pojav stigme v prostituciji.

V diplomskem delu bom skušal odgovoriti na naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Kakšni so vzroki za pojav seksualnega dela in socialno-ekonomski vidiki odločitev za opravljanje seksualnega dela?
2. V kakšni meri je seksualno delo podvrženo stigmatizaciji?
3. Kako lahko dekriminalizacija seksualnega dela vpliva na zmanjšanje oz. odpravljanje stigmatizacije seksualnega dela?

Diplomsko delo je razdeljeno na teoretični in empirični del. Teoretični del diplomskega dela temelji na pregledu in analizi domače in tuje teoretične in empirične literature s področja prostitucije. Empirični del temelji na polstrukturiranih intervjujih, s pomočjo katerih sem obravnaval mnenja naključno izbranih oseb različnih starosti o seksualnem delu. V raziskavo je bilo vključenih 12 naključno izbranih oseb, od teh sta dve osebi zaradi pomanjkanja časa zavrnilo sodelovanje. Vzorec je tako obsegal študente Univerze v Ljubljani, dve zaposleni osebi, slovenskega študenta v tujini ter eno upokojenko. Sodelujoči so bili stari med 22 in 59 let – štirje moški, šest žensk, ki so prihajali iz različnih predelov Slovenije (Kočevje, Koper, Kranj, Ljubljana, Ptuj, Slovenj Gradec, Velenje).

Kot sem zapisal že zgoraj, je vzorec obsegal naključno izbrane osebe različnih starosti. Na ta način sem želel zaobjeti širši nabor oseb, saj menim, da je vsako mnenje dragoceno iz vidika zajema pogledov različnih opazovalcev seksualnega dela, pa naj gre to za opazovanje vsebin, ki jih zasledijo v medijih in s pogovori z znanci ali za izražanje svojega mnenja. S tem ko sem obravnaval osebe različnih starosti, sem lahko preučil, ali se mnenja med osebami različnih starosti razlikujejo, hkrati pa so starejše osebe lahko podale tudi več informacij o seksualnem delu v preteklosti. Raziskav, ki bi preučevale mnenje javnosti o seksualnem delu, je v slovenskem prostoru izjemno malo. S preučevanjem mnenj se je ukvarjala predvsem Mojca Pajnik, ki je izvedla raziskavo o mnenjih o seksualnem delu med moško javnostjo.

Diplomsko delo zaključujem s sklepom, kjer sem odgovoril na zastavljena raziskovalna vprašanja in oblikoval analitične zaključke.

2 SEKSUALNO DELO: OPREDELITEV IN VZROKI

Kot je zapisal Popov (2008), obstaja več definicij seksualnega dela, ki so odvisne od okolja, v katerem seksualno delo poteka, in od ljudi, ki seksualno delo zaznavajo. Čeprav splošne definicije ni, ga lahko načeloma opredelimo kot ponujanje seksualnih storitev posameznikom,

ki niso partnerji ali prijatelji, v zameno za takojšnje plačilo v denarju ali drugi vrednosti, pri čemer so lahko seksualni delavci obeh spolov. Scott (1969, 12) opredeli seksualnega delavca ali delavko kot osebo, »ki se za kakršno koli plačilo spolno predaja različnim osebam nasprotnega ali istega spola in ki ji je to udejstvovanje poklic ali pa postranska zaposlitev«. Zaznavanje in definicija seksualnega dela je odvisna tudi od kulturnih vrednot družbe. V nekaterih družbah je prostitucija poklic, v drugih pa je preganjana. Na prvi pogled označba »seksualni delavec« v okrilju poklicne usmerjenosti predstavlja poklic, ki je drugačen od drugih poklicev in so povezani z mnogimi predsodki, nelagodjem in stigmo.

Glede na kraj opravljanja dejavnosti imamo v Sloveniji več različnih vrst seksualnega dela. To so: ulično in stanovanjsko seksualno delo, seksualno delo v nočnih lokalih in v masažnih salonih, hotelsko seksualno delo, bordeli, agencijska ponudba in seksualno delo znotraj spremljevalnih uslug. Če se navežem na prostorsko opredelitev seksualnega dela, iz raziskave, ki jo je opravil Šori (2005, 61–80), izhaja, da seksualno delo v Sloveniji ni urbani pojav, ampak je prostitucija razpršena po celi državi, je dobro organizirana, pretežno »indoor«, torej skrita javnosti, prevladuje pa heteroseksualna prostitucija. Po ocenah je v Sloveniji okrog 3.000 prostitutk, spolne storitve pa naj bi uporabljalo od 38.000 do 57.000 stalnih strank (Šori 2005).

V nadaljevanju na kratko opisujem vrste seksualnega dela (Šori 2005, 63–70):

- O *uličnem seksualnem delu* govorimo, ko seksualni delavci oziroma delavke svoje stranke pridobijo na ulici, spolni akt pa se običajno odvija v avtu, sobi ali v naravi. Velja za visoko tvegano obliko seksualnega dela zaradi neurejenosti varnostnih in higienskih pogojev.
- Pri *stanovanjskem seksualnem delu* ena ali več oseb nudi spolne usluge v zasebnem stanovanju. Stroški so pri tej obliki seksualnega dela višji, a ponuja ta oblika večji občutek varnosti, boljši so tudi higienski in zdravstveni pogoji.
- *Masažni saloni* delujejo pod pretvezo nudenja običajne ali erotične masaže, razširjeni pa so bili predvsem v prvi polovici 90. let prejšnjega stoletja. Seksualni delavci ne delajo sami, izboljšane so varnostne razmere kot tudi higienski pogoji, prav tako pa so izpostavljeni inšpekcijskemu nadzoru.
- *Hotelsko seksualno delo* je seksualno delo srednjega nivoja, ki je dobro organizirano, saj velikokrat pri organizaciji, navezovanju stikov in ne nazadnje pri pobiranju deležev zaslužkov sodelujejo zaposleni v hotelu.
- *Bordeli* so organizirani v hišah ali stanovanjih, kjer dela več seksualnih delavcev hkrati, zaradi česar je občutek varnosti večji.

- Seksualno delo je precej razvito tudi v *nočnih lokalih*, kar pa s sabo prinaša slabosti, kot sta vsakodnevno konzumiranje alkoholnih pijač in malo možnosti za umik v zasebno sfero. V nočnih lokalih, kjer so na voljo seksualne storitve, po podatkih zavoda Zavoda za zaposlovanje Republike Slovenije letno izdajo okoli 800 delovnih dovoljenj barskim plesalkam. V lokalih, kjer ponujajo seksualne storitve, je večina lastnikov vpletenih v organiziran kriminal – predvsem v trgovino z ljudmi, navajajo na Društvu Ključ.
- V Sloveniji imamo tudi *spremljevalne servise*. Ta oblika velja za seksualno delo najvišjega nivoja, kjer so zaslužki največji. Odvija se v popolni tajnosti, pogosto imajo telefonsko številko seksualnega delavca ali delavke le izbrani in ni nikjer oglaševana. Stranke so največkrat zaprt, stalen krog ljudi ali tudi samo en sam moški oziroma ženska. Ta oblika seksualnega dela naj ne bi bila v povezana z nasilnim kriminalom, kot je pogosto pri prej omenjenih oblikah.

Raziskava Pajnikove iz leta 2008 je pokazala, da v Sloveniji seksualno delo opravljajo predvsem ženske, stare med 25 in 35 let. Za poglavitni vzrok so respondentke v raziskavi omenile predvsem možnost dodatnega dohodka za preživetje. Gre za različne profile posameznic z raznoliko stopnjo izobrazbe – študentke, zaposlene, tudi osebe z dobro plačanimi službami, prekomerno zadolžene posameznice (Pajnik 2008, 95–97).

Najnovejša raziskava Pajnikove (2017b), ki jo je s kolegi opravila marca in aprila 2017, je podala nove dimenzije seksualnega dela v Sloveniji. V raziskavo je bilo vključenih osem sogovornic, ki svoje delo opravljajo na področju Ljubljane, ena sogovornica pa svoje delo opravlja v Novem mestu. Gre za ženske, stare med 26 in 46 let, natančneje, dve visokošolsko izobraženi, eno študentko, eno, ki ji do zaključka študija manjka še diplomsko delo, preostale imajo dokončano srednjo šolo. Ena oseba ima srbsko državljanstvo, preostale slovensko. Sogovornice so bile pretežno samske, ena živi v zunajzakonski skupnosti, ena pa je poročena. Štiri sogovornice so bile matere, tudi matere samohranilke. Ponovno so sodelujoče pojasnile, da jim seksualno delo predstavlja vir dohodka za življenje oziroma za izboljšanje prekarnega statusa. Sodelujoče, ki imajo otroke, so se za takšno vrsto dela odločile z namenom lažje finančne oskrbe sebe in otroka. Njihove delovne izkušnje izhajajo iz področja gostinstva, trgovine, dela v kozmetični industriji, hotelirstvu, zdravstvu, na področju oskrbe starejših in hendikepiranih oseb, imajo pa tudi izkušnje iz prostovoljskega področja dela. Z delom se ukvarjajo same, nekatere skupaj z več kolegicami, ena sogovornica pa je omenila, da njeno delo zaradi omogočanja varnosti poteka v zvodniškem razmerju (Pajnik in drugi 2017b).

Iz domače in tuje literature izhaja, da se s seksualnim delom pretežno ukvarjajo ženske, kar je povezano z večjim povpraševanjem moških po ženskah. To seveda ne pomeni, da se s seksualnim delom ne ukvarjajo tudi moški (Ovsenik 2011). Nekatere ženske se tako na primer odločijo vzdrževati in plačevati t. i. žigole, homoseksualci kot tudi prikriti homoseksualci pa iščejo mlade moške ali dečke. Tako lahko na podlagi zapisov iz literature trdim, da se s prostitucijo ukvarjata oba spola, prevladujejo pa seksualne delavke.

Razlogov, zakaj se osebe začnejo ukvarjati s seksualnim delom, je več, pri čemer prevladujejo ekonomski razlogi. Iz empiričnih študij namreč izhaja, da je poglavitni vzrok za vstop v opravljanje dela revščina (Scott 1969, 12). Podobno ugotavlja tudi Pajnikova (2008) in Pajnikova in drugi (2017a) za Slovenijo. O'Neill in Barbet (v Šori 2005, 71) navajajo, da revščina ni zadosten razlog za podajanje v seksualno delo, ampak je treba gledati širše in ob revščini upoštevati še nezmožnost zaslužka na legalen način. S tem je povezano tudi to, da so v ozadju pogoste zlorabe v družini, seksualni delavci oziroma delavke pa so velikokrat neizobraženi, pobegli od doma, matere samohranilke ali odvisniki od drog. Veliko jih je v seksualno delo tudi zavedenih (z zgodbami o dobro plačanem delu, študiju v tujini, poroki, ljubezni) ali neposredno prisiljenih – to še posebej velja za tujke. Kot možen razlog za vstop v seksualno delo nekateri avtorji navajajo tudi željo po spolnosti, avanturizmu in razkošnem življenju (O'Neill, Barbet v Šori 2005, 71).

Če pogledamo širše, na raven države, Stare (2007, 39–46) pravi, da je glavni razlog za razmah seksualnega dela, še posebej v državah vzhodne in srednje Evrope, ob gospodarskih razmerah tudi razpadanje moralnih vrednostnih sistemov – seksualno delo prinaša ob razmeroma nizkem tveganju zelo visok dobiček. Seveda ne smemo pozabiti, da je v nekaterih kulturah seksualno delo del tradicije, ki je bila včasih del verske obveze, danes pa se izvaja predvsem zaradi denarja.

Eden večjih problemov na področju seksualnega dela je organiziranost seksualnega dela. Mednarodni odbor za pravice seksualnih delavk in delavcev v Evropi (angl. *International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe*, v nadaljevanju ICRSE) izpostavlja, da je izjemnega pomena organizacija seksualnih delavcev kot tudi dela samega (ICRSE 2017). Gre za nevarno delo, torej ekonomsko/gospodarsko dejavnost, s katero lahko vključeni delavci plačujejo za dobrine iz vsakodnevnega življenja. ICRSE trdi, da bi medsebojna organizacijska povezanost seksualnih delavcev kot tudi organiziranost v sindikate prispevala k izboljšanju delovnih razmer seksualnih delavcev in delavk. Veliko izmed seksualnih delavcev je tudi

migrantov, ki so se odločili preseliti v tujino z namenom (obljubljenega) boljšega zaslužka in zaradi teženja k boljšim delovnim pogojem (RTVSLO 2016, 28. april).

Seksualnim delavcem delo predstavlja fizični in psihični napor, zaradi česar imajo nekateri tudi zdravstvene težave, predvsem tisti, ki se s seksualnim delom ukvarjajo že dlje časa. Seksualni delavci so pogosto izpostavljeni tudi t. i. sistemskemu nasilju,¹ kar je odraz tudi tega, da za varnost seksualnih delavcev ni ustrezno poskrbljeno, viktimizacija² na področju seksualnega dela pa je pogosto spregledana. Z vidika varnosti so na udaru predvsem seksualni delavci in delavke, ki delujejo samostojno in so ob tem izpostavljeni visoki stopnji spolnega nasilja. Z viktimizacijo se še bolj zaostrujejo pogoji za izboljšanje situacije seksualnih delavcev, posledice se prav tako odražajo v obliki povišane stopnje revščine, izkoriščanja (Ditmore 2006).

3 STIGMATIZACIJA SEKSUALNEGA DELA

Po Božiču (1991, 138) je stigmatizacija »reduciranje posameznika na posebnost, ki ga dela različnega od pripisane kategorije«, stigma pa je »posebna identiteta, v kateri »nenormalna« drugačnost prekrije vse ostale lastnosti ali jih celo zaznamuje do te mere, da postavi lastnika takega atributa v inferioren položaj v družbi«, pri čemer velja, da stigme posameznik ne spremeni in je ne čuti kot verodostojno informacijo o sebi. Goffman (1971) opredeli stigo kot odnos, »ki temelji na globoko diskreditirajoči lastnosti, ki se kot diskreditirajoča vzpostavi s pripadajočim stereotipnim odnosom do nje«. Razdeli jo v tri skupine: 1) deformacija telesa; 2) karakterne hibe (šibka volja, dominirajoča ali nenaravna nagnjenja) in 3) skupinske stigme rase, narodnosti in vere. Iz tega izhaja, da stigma lahko prekrije druge zaželeni lastnosti posameznika in onemogoči enakovredno komuniciranje. Goffmann (1971) pravi, da je stigma enaka nezaželeni drugačnosti. Za ljudi, ki so oblegani s stigo, velja prepričanje, da »niso popolnoma človeški«, izhaja diskriminacija oziroma prepričanost o manjvrednosti takšne osebe (Božič 1991, 138–139). Kot navaja Južnič (1993, 122) je stigma »družbeni odnos, ki se pleče okoli določenih lastnosti, posebnosti in zasebnosti, ki jih družba v svoji normiranosti diskriminira«, na diskriminaciji, povezani s stereotipi, pa temelji stigmatizacija. Kot navajata

---

¹ Sistemsko ali strukturno nasilje se nanaša na: »tisto sistemsko ozadje, ki direktne mehanizme nasilja oblikuje, legitimira, normalizira in omogoči njihovo uresničitev«. (Bučar Ručman 2014, 250).

² Viktimizacija je tesno povezavo z diskriminacijo, povezuje se jo z nezaželenim ravnanjem, lahko tudi nadlegovanjem (Ditmore 2006).

Major in O'Brien (2005), je stigma družbeni konstrukt, ki je specifična v določenem socialnem kontekstu.

Stigmatizacija je močno povezana s seksualnim delom. Stigmatizacija seksualnega dela sega že v krščansko ideologijo, kjer je predstavljala greh (Kanduč in drugi 1998). Stigmatizacija seksualnega dela se je okrepila v sredini 15. stoletja ob pojavu gonoreje in sifilisa in s tem strahu, da bi lahko seksualne delavke z boleznimi okužile moški del prebivalstva (Popov 2008). V zadnjih desetletjih je seksualno delo obravnavano z več področij in je predmet razprave znotraj več mednarodnih organizacij, a stigmatizacija navkljub različnim ukrepom, kot so dekriminilizacija, ureditev zdravstvenega varstva in podobno, še ostaja.

Kot navajajo Pajnik in drugi (2017b), je seksualno delo v Sloveniji močno družbeno stigmatizirano. Intervjuvanke, vključene v raziskavo, so izpostavile, da je seksualno delo v Sloveniji percipirano kot nemoralno, sramotno, temačno in kot dejavnost izkoriščanja in nasilja. Te predstave družbe seksualne delavke občutijo negativno, pogosto kot krivdo in osebno zaničevanje. Stigma je pogosto tudi razlog, da se seksualne delavke ne izpostavijo javno oziroma organizirajo, hkrati pa opozarjajo na manj kakovostnih razprav o seksualnem delu v medijih. Kot korak v smeri destigmatizacije seksualnega dela v Sloveniji intervjuvanke navajajo registracijo dejavnosti in poklica, kar bi vodilo v zagotavljanje socialne in pravne varnosti ter priznavanje delovne dobe, legalizacijo in širšo dekriminilizacijo. Razmišljanja o urejenosti trenutne dekriminilizacije ne prinašajo vplivnih novosti na področje destigmatizacije – menijo, da bi ob legalizaciji morala vzporedno potekati še destigmatizacija, saj bi se na tak način lahko sistemsko izboljšali pogoji dela (Pajnik in drugi 2017b).

V literaturi se kot dodaten mehanizem v smeri destigmatizacije seksualnega dela omenja tudi socialno delo na tem področju, ki ženskam nudi pomoč pri ozaveščanju o možnostih samostojnosti in samozavesti (Ayuste in drugi 2015).

Intervjuvanke so v raziskavi, ki so jo opravili Pajnik in drugi (2017b), izrazile predvsem željo, da bi jih policija začela obravnavati kot ljudi, pravijo kot »človeška bitja«, ne glede na to, ali se ukvarjajo s seksualnim delom ali pa opravljajo katero izmed drugih, podobnih del. Menijo, da bi morala v primeru nasilja policija svoje moči usmeriti v ustrezno obravnavo nasilnih dejanj. S tem v zvezi so predlagale tudi dodatna izobraževanja policistov in pravosodnih delavcev – ravno z namenom odpravljanja stereotipnih mnenj, stigme in dosledne obravnave, v primeru, če in ko pride do nasilja nad seksualnimi delavci (Pajnik in drugi 2017b).

V eni izmed javnomnenjskih raziskav je Pajnikovo (2009) v ospredju zanimal odnos moških do seksualnega dela. Naključno določen vzorec 306 respondentov je vključeval prebivalce Republike Slovenije, stare med 18 in 65 let. Izkazalo se je, da večina sodelujočih v raziskavi podpira legalizacijo seksualnega dela, v ospredju pa ob tem opomnijo na nujnost preprečevanja izkoriščanja oseb za namene seksualnega dela in s tem preprečevanja nasilja. Seksualno delo obsega obilo moralnih vprašanj – tu respondenti poudarijo, da narava dela uničuje družine in da delavcem, ki se za tako naravo dela odločijo, predstavlja sramoto.

Ljudje se, kadar pomislijo na seksualno delo, najprej oprejo na vprašanje, »koliko denarja je mogoče zaslužiti v procesu izvajanja seksualnih storitev«, navaja Šori (2005), ki se je pred leti lotil raziskovanja mnenj v procesu dekriminalizacije. Osredotoča se tudi na to, da respondenti v ospredju ne pomislijo še na preostale plati ne/urejenosti – ne pomislijo na razmere delovnega okolja, koliko zaslužka jim poberejo zvodniki oziroma posredniki ter kaj pomeni imeti spolne odnose z več osebami na dan.

4 DEKRIMINALIZACIJA SEKSUALNEGA DELA

Kot sem zapisal že zgoraj, predstavlja pomemben korak v smeri destigmatizacije seksualnega dela njegova dekriminalizacija. Za dekriminalizacijo se zavzemajo predvsem tisti, ki menijo, da gre pri seksualnem delu za delo, kot je vsakršno drugo (Popov 2008, 119). Mnogo raziskovalcev, ki proučujejo seksualno delo, meni, da bi z legalizacijo seksualnega dela lahko uredili ogromno vprašanj, povezanih s seksualnim delom, in tem obvarovali ženske pred nasiljem, izkoriščanjem in širjenjem spolno prenosljivih bolezni ter odpravili vezi z zvodniki (Popov 2008, 55).

Za dekriminalizacijo seksualnega dela se zavzemajo številna mednarodna združenja in organizacije, kot so na primer ICRSE, Sex Workers' Rights Advocacy Network (SWAN), Global Network of Sex Work Projects (NSWP), Amnesty International in druge. Na pogostost kršenja pravic seksualnega dela so opozorili že leta 1985 v Amsterdamu z ustanovitvijo Mednarodnega odbora za pravice prostitutk (angl. *International Comitee for Prostitute's rights*). V okviru tega je nastala Svetovna listina o pravicah seksualnih delavcev. Z listino se v komiteju zavzemajo za dekriminalizacijo vseh vidikov seksualnega dela (Pajnik in drugi 2017b).

Prakse na področju dekriminalizacije seksualnega dela so med državami različne. Med evropskimi državami nobena država ni v celoti dekriminalizirala seksualnega dela. Najbližje

popolni dekriminalizaciji je Španija, a v realnosti temu ni tako, saj je zvodništvo obravnavano kot kaznivo dejanje, seksualno delo na ulici pa je močno omejeno (Popov 2008, 119). Nizozemska in Nemčija se osredotočata na zagotovitev varne spolnosti seksualnih delavcev, s tem pa za legalizacijo seksualnega dela (Ayuste in drugi 2015). Nemčija je tako leta 2002 sprejela zakon o prostituciji, ki predvideva, da lahko seksualni delavci delajo kot samozaposleni ali z javnim dovoljenjem v javnih hišah, s ciljem zmanjšanja socialne diskriminacije, izkoriščanja in izpostavljenosti nasilju (Pajnik in Kavčič 2007). Zakon še v popolnosti ni zaživel, saj se seksualni delavci nočejo izpostavljati z registracijo. Leta 1998 je švedski parlament sprejel zakon, ki dekriminalizira prostovoljno prodajo seksualnih storitev, a hkrati zakon kriminalizira nakup seksualnih storitev ter vse akterje, ki živijo od prihodkov teh storitev, kot so zvodniki, lastniki in najemniki bordelov in podobno (Ayuste in drugi 2015; Popov 2008). Nizozemska je kot prva država uzakonila legalizacijo prostitucije kot eno od gospodarskih dejavnosti. Uzakonjenje prostitucije je imelo vrsto pozitivnih učinkov, ki se kaže tudi v organiziranosti seksualnih delavcev – ti se namreč združujejo v sindikate oziroma zveze seksualnih delavcev in aktivno sodelujejo pri ozaveščanju javnosti o seksualnem delu (PIC Amsterdam 2017).

V Sloveniji seksualno delo ni obravnavano kot kaznivo dejanje. Seksualno delo je bilo dekriminalizirano s spremembo Zakona o prekrških zoper javni red in mir (ZJRM) v letu 2003, s katero je bila črtana 5. točka 10. člena, ki je navajala: »Z zaporom do 60 dni se kaznuje prekršek: kdor sodeluje, dovoljuje ali podpira vdajanje prostituciji.« S črtanjem tega člena seksualno delo ni bilo več obravnavano kot prekršek. Je pa seksualno delo še vedno prepovedano v obliki grožnje javnemu redu in miru v obliki izvajanja seksualnega dela na javnih mestih. Po 7. členu ZJRM se z denarno kaznijo kaznuje »nedostojna oblika vedenja« ali »vsiljiv način ponujanja spolnih uslug« (7. člen ZJRM). Postopek organiziranja seksualnega dela se ne kaznuje, se pa po Kazenskem zakoniku (KZ) kaznuje zloraba seksualnega dela, kjer 175. člen KZ narekuje: »Kdor zaradi izkoriščanja sodeluje pri prostituciji druge osebe ali kdor s silo, grožnjo ali preslepitvijo navede, pridobi ali spodbudi drugo osebo k prostituciji.« Uporabljanje seksualnih storitev ni kaznivo dejanje, izjema je v primeru, ko se oseba zaveda, da gre za žrtve trgovanja z ljudmi – skladno s 113. členom KZ temu sledi zaporna kazen (Pajnik in drugi 2017a, b).

Pri ICRSE urejenost regulacije v Sloveniji opredeljujejo kot »delno dekriminalizacijo« – tukaj gre za zakonsko odpravo kriminalizacije prostitucije, a hkrati vključuje ohranjanje

sankcioniranja prostitucije, ki poteka prek politik t. i. »čistih ulic«. K temu pripomore tudi dejstvo, da KZ ohranja regulacijsko ureditev posredništva (Pajnik in drugi 2017b).

Dekriminalizacija seksualnega dela ni prinesla večjih sprememb v Sloveniji (De Corti 2016). Kot navaja Popov (2008, 243), legalizacija seksualnega dela v Sloveniji ne bi prinesla večjih učinkov, saj bi zaradi majhnosti države večina seksualnih delavcev oziroma delavk želela ostati anonimna.

5 EMPIRIČNA ANALIZA

5.1 Metodološki okvir

Namen empirične analize je raziskati seksualno delo kot družbeni pojav, natančneje, proučiti stigmatizacijo seksualnega dela oziroma analizirati, pri čemer me bodo zanimali predvsem odnosi in mnenja posameznikov o seksualnem delu. V Sloveniji je na tem področju le nekaj raziskav (glejte na primer Pajnik 2009), zato so vsaki dodatni empirični izsledki pomembni za strokovno javnost. Cilj empirične analize je bil tudi preučiti mnenja naključno izbranih oseb različnih starosti o dekriminalizaciji seksualnega dela, urejenosti na področju socialnega in zdravstvenega varstva kot tudi o vzrokih za pojav seksualnega dela in sprejemljivost.

Empirična analiza temelji na kvalitativnem raziskovanju. Kvalitativno raziskovanje ima zadnje desetletje pomembno vlogo pri preučevanju moralnih diskurzov pa tudi kritik iz perspektive demokracije, rase, spola, globalizacije, svobode (Edwards in Holland 2013, 13). Kakovost kvalitativnega raziskovanja (tudi v okviru intervjujev) je odvisna od spontanosti sodelovanja med raziskovalcem in intervjuvancem, kar pomeni, da krajše, kot je zastavljeno vprašanje, pristnejši in daljši odgovor respondenta lahko pričakujemo.

Empirična analiza, ki sem jo izvedel, je temeljila na polstrukturiranih intervjujih. Intervjuji so potekali na začetku in v sredini julija 2017. V raziskavo je bilo vključenih 12 oseb, od teh sta dve osebi zaradi pomanjkanja časa zavrnila sodelovanje. Vzorec sem izbiral naključno – vzorec je obsegal študente Univerze v Ljubljani, dve zaposleni osebi, slovenskega študenta v tujini ter eno upokojenko. Sodelujoči so bili stari med 22 in 59 let, štirje moški, šest žensk in so prihajali iz različnih predelov Slovenije (Kočevje, Koper, Kranj, Ljubljana, Ptuj, Slovenj Gradec, Velenje). Intervjuji so trajali 20 do 30 minut, izvedeni pa so bili na območju Ljubljane, Kopra in Ptuja ter prek telefonskega klica. Z nekaterimi respondenti sem izmenjal telefonsko številko, v primeru, če bi kasneje želeli še kaj dodati.

Pogovor z intervjuvancem sem snemal, ob tem pa je bila upoštevana anonimnost sodelujočih. Pri analizi rezultatov sem vsakemu udeležencu dodelil unikatno šifro za namen varovanja zasebnosti. Ob samem začetku posameznega intervjuja sem sodelujočim najprej pojasnil uporabljene pojme – če niso poznali definicije pojma »stigmatizacija«, »dekriminalizacija« ali »legalizacija«, sem jim podal kratko definicijo le-teh.

V intervjujih uporabljam pojme »prostitucija« oziroma prostitutke/prostituti in ne »seksualno delo« oziroma seksualni delavke/delavci, saj je prvi med posamezniki bolj poznan oziroma v vsakodnevnem komuniciranju bolj uporabljan.

Vprašanja, ki so bila zastavljena sodelujočim, so obsegala več vsebinskih sklopov, in sicer mnenja intervjuvanih naključno izbranih oseb različnih starosti o stigmatizaciji seksualnega dela in o vzrokih za opravljanje seksualnega dela; o potrebi in pomenu preganjanja seksualnega dela (v okviru dekriminalizacije oziroma legalizacije seksualnega dela) in o socialnih in zdravstvenih problematikah na področju seksualnega dela. Ob koncu intervjuja sem sodelujoče povprašal o mnenju izven zastavljenih okvirjev, z namenom, če bi želeli morebiti še kaj dodati. Vprašalnik je dosegljiv v prilogi A.

Vzorec, ki ga preučujem, je relevanten predvsem iz namena preverbe mnenj naključno izbranih oseb različne starosti, torej oseb, ki so opazovalci seksualnega dela, četudi morebiti ne pridejo v neposredni stik s seksualnimi delavci oziroma se ne ukvarjajo s seksualnim delom. Vsak posameznik si samostojno oblikuje mnenja, s katerimi lahko procesira komentarje o življenju oseb in s tem predlaga izboljšave za sistemske ureditve. Vsako mnenje je pomembno iz vidika, ker seksualno delo ne zadeva le seksualnih delavcev, ampak tudi javnost. S tem ko sem v vzorec izbral osebe različne starosti, sem pridobil raznolika mnenja, hkrati pa sem lahko opazoval, ali se mnenja med osebami različne starosti razlikujejo. Starejše osebe so lahko podale tudi več informacij o seksualnem delu v preteklosti.

Zaradi majhnosti vzorca in neverjetnostnih empiričnih izsledkov ugotovitev ne moremo posploševati na celotno populacijo.

5.2 Analiza podatkov

Zaradi lažjega pregleda in s tem analize pridobljenih odgovorov sem teme razdelil v naslednje sklope: 1) poznavanje pojma stigmatizacija, 2) mnenje o seksualnem delu, 3) zasleditev oziroma nezasleditev seksualnega dela, 4) videnja vzrokov, zakaj se oseba poda v opravljanje seksualnega dela, 5) preganjanost oziroma nepreganjanost seksualnega dela, 6) zdravstveni ter

7) socialni vidiki. Sodelujoči pa so prav tako imeli priložnost spregovoriti o temi izven zastavljenih okvirjev vprašanj, kjer so strnili svoje misli in ugotovitve. Naštete teme so bile vsebovane v vprašanjih, ki sem jih zastavil intervjuvancem.

5.2.1 Vzroki

Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?

Vsi intervjuvanci so bili enotnega mnenja, da se osebe podajo v seksualno delo z namenom po lažnjem življenju, z željo po hitrem zaslužku in materialnih dobrinah ter boljšem življenjskem standardu – torej z namenom izboljšave osebnega ekonomskega statusa (omenja se tudi financiranje študija). Kot izpostavita sodelujoča:

O_3_Ž_27: »Ja, bom začela najprej pri tem vidiku, ki me ne moti, an, da se oseba za to zavestno odloči, zdaj so lahko razlogi kaka finančna stiska oziroma potreba po kakih materialnih dobrinah an, ne vem, al je to denar al so to neke druge usluge, ki jih dobijo nazaj. Verjetno so prostitutke iz nekih materialnih razlogov, pač prostovoljno/.../«

Kot dodatne vzroke za seksualno delo intervjuvanci poudarjajo tudi direktno prisilo in odvisnosti od alkohola in drog. Ob teh razlogih ena od sodelujočih tudi izpostavi, da je lahko razlog za opravljanje seksualnega dela tudi užitek, kar povezuje s tem, da je današnja družba bolj odprta in so nekateri bolj avanturistični in imajo željo poskusiti nove načine življenja in s tem raziskovati, kaj jim ustreza. Kot pravi ena od sodelujočih:

O_8_Ž_23: »Mislim, da jih je veliko sigurno prisiljenih v to, direktno prisiljenih, al pa zaradi ekonomskih razlogov. /.../če si dobr v tem, pol je verjetno tut zaslužk zlo dobr, tudi zlo neprijetno je, ne. Marsikdo to dela tko, ker mu je fajn/.../«

Intervjuvanci vzroke za to, da se nekdo poda v seksualno delo, iščejo tudi v neurejenih domačih razmerah, v neprimerni vzgoji v otroštvu in zavajanju o dobro plačanem delu. Kaže se, da intervjuvanci natančno spremljajo razmere v svoji okolici in ob tem Slovenijo primerjajo s tujino, kjer je seksualno delo še toliko lažje zaslediti.

Iz pogovorov z intervjuvanci izhaja, da razumejo, da se seksualni delavci srečujejo z manjvrednostnimi občutki oziroma kompleksi, predvsem zaradi okolice, v kateri živijo. To je lahko povod, da se seksualni delavci zatečejo v alkoholizem ali druge odvisnosti. S tem se

počutijo še bolj zapostavljeni in želijo skozi opravljanje seksualnega dela pridobiti pozornost svojih uporabnikov in s tem zmanjšati občutek manjvrednosti.

Če se navežem na prvo raziskovalno vprašanje, ki sem ga zasnoval v uvodu, lahko na podlagi analize mnenj trdim, da udeleženci, kadar pomislijo na vzroke za seksualno delo, vidijo v ospredju ekonomski primanjkljaj oziroma željo po materialnih dobrinah oziroma višjem življenjskem standardu.

5.2.2 Poznavanje pojma stigmatizacija

V največji meri so vsi intervjuvanci razumeli, da se izraz stigma oziroma stigmatizacija (v prostituciji – torej seksualnem delu) osredotoča na odklonilnost/tabuiziranje/potisnjenost na družbeni rob, zato je težav z razumevanjem pojma »stigmatizacija« ni bilo. Pri morebitni zmedenosti in neprepičanosti glede pomena besede sem priskočil na pomoč in intervjuvancem pomagal razjasniti pomen izraza.

5.2.3 Mnenje o opravljanju seksualnega dela

Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?

Intervjuvanci so bili do seksualnega dela večinoma neopredeljeni oziroma so imeli pozitivno in negativno mnenje hkrati. V ospredju menijo, da je seksualno delo treba sprejemati kot poklic, saj ga je nemogoče izkoreniniti iz družbe, četudi bi ga snovalci politik na področju kot sami seksualni delavci želeli prikriti. Nekateri sodelujoči predlagajo tudi ustrezno regulacijo oziroma ureditev delovanja seksualnega dela za širšo družbeno korist z zakonsko regulativo. Ob tem poudarijo, da seksualni delavci ne predstavljajo nobenega tveganja za okolico, saj z opravljanjem seksualnega dela ne škodujejo okolici, če se seveda za to delo odločijo samostojno in samovoljno odločijo za takšno naravo dela. Še več, če nimajo sredstev za preživljanje sebe in družine, je to lahko način, kako prispevajo k zmanjšanju revščine:

O_1_M_22: »/.../ Kar pa je pozitivnega, ene pa se zrad tega v to spustijo, ker nimajo, da bi se s čim preživljale, ane, mogoče imajo tudi kakega otroka, ane, nikol ne veš – mama bi vse naredla za otroka, pa se mogoč v to tut spusti.«

Eden od sodelujočih tudi izpostavi, da je seksualno delo v družbi pogosto stigmatizirano zaradi tradicije, vpliva religije in predsodkov, naveže pa se tudi na arhaičnost družboslovnih teorij iz

področja. V nekaterih okoljih (zlasti podeželje) se ne dopušča razmišljati izven okvirjev in posledično se občuti jemanje svobode pri izražanju samega sebe:

O_4_M_22: »/.../ ne vem, to je po moje pač vpliv krščanstva še, ja in zaradi tega je to dostikrat še stigmatizirano, ampak se mi pa zdi, da če je to v nekih določenih okvirih, je ta stigma odveč.«

Dve intervjuvanki sta naklonjenost seksualnemu delu izrazili v primeru ustrezne organiziranosti in obravnave. Poudarili sta, da je pomembno vzpostaviti primeren prostor, kjer bo zagotovljena varnost in s tem možnost opravljanja dela v urejenem okolju – in ne na ulici, kjer so seksualni delavci izpostavljeni javnosti, s tem obrekovanju in nestrpnosti:

O_5_Ž_24: »Js po eni strani sm za, v kolkr je to pač organizirano in legalno, da pa postane legalno, pa mora bit za tisto državo ful dobro utemeljeni razlogi, zakaj bi oni tko želel. /.../«

Pri drugem raziskovalnem vprašanju me je zanimalo, ali sodelujoči gojijo predsodke do seksualnih delavcev oziroma ali stigmatizirajo seksualne delavce. Izrazili so mnenje, da je delo sprejemljivo, če se posameznik samovoljno odloči za opravljanje le-tega. Iz analize je tako mogoče zaznati privrženost intervjuvancev do organizacije samega poteka seksualnega dela, tako po varnostni plati kot tudi v okviru razumevanja svobode odločitve pri opravljanju dela. Zaznati je mogoče, da intervjuvanci ne stigmatizirajo seksualnih delavcev, ker gre za osebne odločitve posameznikov.

5.2.4 Zaseditev oziroma nezaseditev seksualnega dela

Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?

V največji meri so opravljanje seksualnega dela zaznali starejši intervjuvanci. Le-tega so zasledili preko oglasov v Salamonovem oglasniku, na spletu, različnih forumih ipd. Eden izmed intervjuvancev (O_10_M_32) opomni tudi na večkrat v medijih omenjen nočni lokal na Turjaku, kjer so seksualni delavci delali pod prisilo in pod strogim nadzorom zvodnikov. Druga intervjuvanka (O_9_Ž_59) je zaznala izvedbo seksualnega dela na slovenski obali in omenila sezonsko selitev seksualnih delavcev. Ob tem je opisala tudi tipične profile žensk, ki jih je sama zaznala med delom v drogeriji, kjer so kot nadpovprečno urejene ženske, tudi z otroki, opravljale velike nakupe. V 1970. in 1980. letih je bilo kot območje uličnega seksualnega dela še posebej poznano območje pod Metropolitom v Portorožu:

O_9_Ž_59: »Ja, sem ja. Ko sem bla mala [smeh], je bla najbolj znana točka pod Metropolom. /.../ Je blo prav tipično, je blo teh kazinojev na obali, ne, pa je bil spodej tak en drevored, pa so se tam rade zvečer tam nastavljale. /.../«

V Sloveniji je seksualno delo težko zaslediti, saj oglase, ki odražajo delovanje seksualnih delavcev, zaznava le peščica posameznikov (tri osebe). Mogoče je trditi, da seksualni delavci delujejo skrito javnosti, predvsem zaradi svoje lastne zaščite in z željo po neizpostavljenosti.

5.2.5 Preganjanost oziroma nepreganjanost seksualnega dela

Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?

Iz pogovorov s sodelujočimi se kaže sprejemljivost seksualnih delavcev, pri čemer poudarijo to, da se morajo seksualni delavci za to dejavnost odločiti sami in brez kakršnekoli prisile. Intervjuvanci tako še posebej poudarijo, da naj bo preganjano tisto seksualno delo, ki ni po lastni volji. Kot izpostavi ena od sodelujočih:

O_2_Ž_24: »Ja preganjana bi mogla bit tista prostitucija, k je prot lastni volji, če pa bi jst, ne vem, se čez pet let to odločila, da mi je to okej počet, al pač kdorkol se to odloč, ker mu je to okej, pol, zakaj ne. Mislim, to je potem isto, kokr bi bli prodajalci v Mercatorju preganjani. Mislim pač – biznis.«

S tem ko bi seksualno delo intenzivno preganjali, bi se varnostne in socialne razmere in s tem pogoji za opravljanja dela poslabšali. Kot pravi O_8_Ž_23, »s tem ko se neki preganja, se samo poslabša se vse skp, tk kot so, se ne vem, droge preganjale oziroma se še vedno, tk se alkohol preganja, to povzroči sam to, da ljudje to delajo na bolj nevarn način, to ne pomen, da bojo nehal to delat.« Sodelujoči izpostavijo, da je to poklic kot vsak drugi poklic, zato naj ga začnemo tako tudi obravnavati, s tem pa naj nastopijo tudi vse pravice, ki jih imajo ostali delavci, s primerno vzpostavitvijo sistemov zaščite. Pomembnost tega izpostavijo še posebej v povezavi ponudbe seksualnih storitev preko posrednikov. To področje je trenutno težko nadzirati, zaradi česar prihaja do velikih zlorab, s samo regulacijo tega področja pa bi lahko zaščito seksualnih delavcev pred tovrstnimi zlorabami okrepili.

Nekateri sodelujoči izrazijo naklonjenost legalizaciji oziroma uzakonjenosti seksualnega dela iz razloga, ker bi s tem v državno blagajno prišlo več prihodkov iz naslova plačanih davkov.

V okviru preganjanosti oziroma nepreganjanosti seksualnega dela sem se v tretjem raziskovalnem vprašanju navezal na vpliv dekriminizacije na odpravljanje stigmatizacije. Na podlagi analize intervjujev lahko trdim, da intervjuvanci večinoma podpirajo ustrezno ureditev in priznavanje seksualnega dela kot poklica, s tem pa tudi izkažejo naklonjenost legalizaciji.

5.2.6 Zdravstveni vidiki seksualnega dela

Kako pa vidite urejenost zdravstvenih problematik, ki so jih deležni prostituti in prostitutke?

Sodelujoči so bili enotnega mnenja, da gre pri opravljanju seksualnega dela za zelo visoko izpostavljenost tveganju okužbe za spolno prenosljive bolezni. Menijo, da bi uzakonitev in s tem primerna ureditev zdravstvenega zavarovanja, kjer bi obstajal poseben sklop, namenjen seksualnim delavcem, precej pripomogel k zdravstveni preventivi. Nujno bi bilo treba uvesti ureditev rednih pregledov in testiranja. Navežejo pa se tudi na pomen koristi izobraževanja seksualnih delavcev o področju preventiv.

O_3_Ž_27: »/.../ Pač, da zaščitijo sebe, pa svoje stranke, an. Se pravi, bi bla, po moje, to dolžnost izvajalca storitve, ane, da za to poskrbi, moralo bi pa bit to regulirano in nadzorovano, pa dejansko ne kot prisilno, ne zdaj to tak če nočeš prit, ane – pač moreš prit [na zdravstveni pregled]. In ob takem tveganju [ob ugotovitvi SPB] prepovedat opravljanje dejavnosti, ane. /.../«

Nujno se je prav tako navezati na psihološke travme, ki jih lahko zaradi občutljive usmeritve dela začnejo doživljati seksualni delavci – intervjuvanka je razmišljala o tem, kako je imeti spolne odnose z več osebami na dan. Sodelujoča omeni, da se ravno zaradi težkih razmer v delu osebe zatečejo v lajšanje bolečin s prepovedanimi substancami, da bi prikrije svojo osebno psihično bolečino oziroma travmo, ob tem pa se tudi znajdejo v začaranem svetu kriminala in izkoriščanja, kjer je izhod pogosto nemogoč.

Poudarili so tudi pomembnost urejenosti prostorov, kjer se seksualni odnos odvija – ti bi nujno morali slediti higienskim zahtevam oziroma standardom – kot tudi možnosti zaščite, na primer s kondomi. To bi morala vsebovati že sama storitev.

Ker gre za izjemno rizično skupino oseb, ki so visoko izpostavljene SPB, ena od sodelujočih predlaga višje zavarovalne premije, ki bi bile namenjene za razvoj področja preventive v korist seksualnim delavcem:

O_5_Ž_24: »Ja, kot prvo bi oni mogli imeti malo višjo zavarovanje, koker pa ma tu človek, ki se s tem ne ukvarja, recimo zavarovanje za te spolne bolezni, ampak po drugi strani pa bi usi mogli uporabljati zaščito, da do tega ne pride.

Eden od sodelujočih predlaga tudi ureditev na področju izpostavljenosti spolno prenosljivih bolezni, kjer omeni, da bi tveganje za spolno prenosljive bolezni morali prevzeti seksualni delavci sami, zato bi bilo primerno vzpostaviti posebne fonde za redna, kontrolirana in sistemsko vodena cepljenja.

5.2.7 Socialni vidiki seksualnega dela

Prosim, če pomislite o težavah, ki jih vsakodnevno doživljajo prostitutki in prostitutke. Kako vidite urejenost socialnih problematik?

Intervjuvancem se zdi izjemno pomembna ureditev poklicnega statusa po klasifikaciji, saj bi s tem seksualni delavci skozi čas bili destigmatizirani. Prav tako menijo, da lahko vsakdo počne s svojim telesom, kar želi in da je to njegova pravica, če ne gre za dejanja, ki so proti lastni volji. Oseba, ki se poda v seksualno delo, se mora zavestno odločiti za opravljanje dela. Eden izmed intervjuvancev (O_10_M_32) omeni, da bi legalizacija lahko prinesla tudi registracijo zvodnikov, s tem pa tudi večji nadzor nad kriminalnimi dejanji.

Menijo tudi, da bi bila potrebna intenzivnejša ozaveščanja o tem, da seksualno delo obstaja (čeprav javnosti skrito) in da že samo zaradi bioloških nujnosti ni smiselno skrivati in stigmatizirati skupine, ki jim je seksualno delo vir dohodka za preživetje. Intervjuvanci so tudi poudarili, da mora biti primerno poskrbljeno za območja, kjer se bo seksualni odnos lahko izvajal in ustrezna ureditev možnosti za zagotovitev pogojev dela in primerne socialnega varstva. Tukaj se nekateri intervjuvanci naslonijo tudi na vsesplošno izobraževanje o seksualnem delu, ki bi ga bilo treba zagotoviti ljudem, preden se odločijo za opravljanje tega.

Eden od sodelujočih se med drugim osredotoči tudi na predstavo seksualnosti že v ključnih obdobjih razvoja otroka – seksualnost bi bilo treba jemati kot netabuizirano in človeško, torej kot svobodo lastnega izražanja. Kratenje pravic pri svobodomiselnosti bi lahko le oviralo zmanjšanje stigmatizacije v družbi, omeni intervjuvanec:

O_4_M_22: »/.../ Naj se to prizna kot normaln poklic, kot vsak drug poklic – to njihovo stisko, to njihov vsakodnevni sram in stigma v družbi, da si pred novimi ljudmi nekdo ne upa povedat, kaj dela al pa, da se čutijo slabe ljudi zaradi tega, to pa je potrebno reševati, se mi zdi, v nekaterih širših okvirih, v tem smislu, da se preprosto začne človeško

seksualnost od začetka, torej od takrat, ko so otroci mali drugačno jemati, da se vzame stran tota mistifikacija, pa sram seksa. /.../ ja problem je v našem dojemanju seksualnosti, zrad tega so pa seksualni delavci stigmatizirani. Dokler se to ne spremeni, tut če se seksualnim delavcem zakonsko uredi vse pravice, ja, se njihova stigma ne bo zmanjšala.«

Respondenti menijo, da bi bilo primerno urediti zakonodajo na področju prostitucije, predvsem z namenom zatiranja kriminala, in obvezno registrirati zvodnike. S tem ko bi se vzpostavil nadzor, bi se omejil kriminal in izpostavljenost nasilju in zaslužnivanju.

6 SKLEP

Kljub različnim razumevanjem in odnosom do seksualnega dela skozi čas je prostitucija še vedno povezana z veliko stigmo. Seksualni delavci se nenehno soočajo s sodbami glede njihove odločitve o preživljanju s prodajo seksualnih storitev. Čeprav seksualno delo v večjih evropskih državah ni prepovedano, je, po navedbah organizacije Tampep (Brussa 2009, 37), stigmatizacija seksualnega dela v mnogih državah vse bolj družbeno in pravno sprejemljiva. To se med drugim kaže tudi v tem, da v razpravah o zakonskih spremembah iščejo načine, kako kriminalizirati tiste, ki delajo v seksualni industriji kot tudi stranke seksualnih delavcev. Stigmatiziranost seksualnih delavcev je tudi razlog za slabo raziskanost seksualnega dela in manjkajočih javnih razprav o seksualnem delu v Sloveniji.

Namen diplomskega dela je bil na podlagi teoretične in empirične literature preučiti različna področja in vidike o seksualnem delu, in sicer na podlagi empiričnih izsledkov, z uporabo metode polstrukturiranih intervjujev in mnenja naključno izbranih oseb različnih starosti o seksualnem delu. Na podlagi teoretične in empirične analize sem skušal odgovoriti na raziskovalna vprašanja o mnenju sodelujočih, o podvrženosti seksualnega dela stigmatizaciji, pa tudi o vlogi dekriminalizacije pri zmanjšanju stigmatizacije seksualnega dela.

Kot izhaja iz literature, je vzrokov, zakaj se osebe ukvarjajo s seksualnim delom, več, pri čemer prevladujejo ekonomski razlogi, želja po višjem, boljšem in rednem zaslužku, ta bi jim mnogo prej omogočil dobrine, ki si jih z opravljanjem drugih »običajnih« del ne bi mogli privoščiti. Pogosto so v ozadju tudi zlorabe, odvisnosti, zavedenosti ali celo prisila v seksualno delo, kar tudi vodi v stigmatiziranost seksualnega dela. Mnenja sodelujočih se pogosto ujemajo z ugotovitvami iz literature in hkrati kažejo na to, da intervjuvanci razmišljajo o vzrokih, zakaj

bi se oseba podala v opravljanje dela – v ospredju menijo, da se oseba poda v seksualno delo zaradi ekonomskih razlogov.

Seksualno delo je, kot izhaja iz empiričnih študij, v Sloveniji družbeno stigmatizirano, čeprav izsledki iz intervjujev, ki sem jih opravil v okviru tega diplomskega dela, tega v celoti ne potrjujejo. Med intervjuvanci v ospredju ni bilo mogoče zaznati popolnoma negativnega odnosa do narave seksualnega dela, če se to odvija v primerno urejenih prostorih. Nekaj intervjuvancev je imelo do seksualnega dela zadržan odnos, še posebej, če gre za prisilne oblike, a so vseeno poudarili pomembnost ustrezne ureditve tega področja. V okviru tega so še posebej poudarili ureditev socialnih pravic in pravic iz zdravstvenega zavarovanja. Nekateri intervjuvanci menijo, da bi k ureditvi tega področja pomembno prispevalo tudi priznavanje seksualnega dela kot poklica in s tem možnost uradne ustanovitve obrti, s tem pa plačevanje prispevkov državi, kar bi blagodejno vplivalo na blaginjo. Ne glede na to pa intervjuvanci omenijo, da je v krogih prijateljev še vedno možno zaznati posmeh seksualnemu delu.

V samih intervjujih, ki sem jih opravil, se kažejo razmišljanja o nujnosti legalizacije seksualnega dela in izboljšavah v zakonski ureditvi. Slovenci nimamo ustrezne zakonodaje na področju seksualnega dela, ki bi le-to urejalo kot celoto. Sicer intervjuvanci večinoma niso poznali zakonske ureditve na tem področju in zakonske spremembe v smeri dekriminlizacije iz leta 2003, so pa izkazali močno naklonjenost legalizaciji seksualnega dela, pri čemer so izpostavili potrebo po strogi regulaciji seksualnega dela. Prav tako v raziskavi nisem zasledil, da bi se mnenja naključno izbranih oseb različnih starosti med seboj bistveno razlikovala.

Zaradi širokega spektra različnih mnenj je vsako mnenje zgodba zase. V raziskavi, ki sem jo opravil, je mogoče zaznati, da ljudem o stigmatiziranih tematikah ob sproščnem pogovoru ni težko spregovoriti. Tako je vsaj v mojem primeru raziskave o stigmatizaciji mogoče ugotoviti, da seksualni delavci niso potisnjeni na sam rob družbe – intervjuvanci dejansko razmišljajo o njihovem vsakdanjem življenju, zavedajo se, da je treba voditi primeren diskurz o seksualnem delu v javnosti, seksualnim delavcem pa zagotoviti primerne pogoje in možnosti dela.

Vsem akterjem (tj. seksualnim delavcem, javnosti in snovalci politik), ki so povezani s seksualnim delom, bi bilo treba dati priložnosti spregovoriti, saj bi s tem seksualno delo skozi čas postalo vse bolj destigmatizirano.

Ena od omejitev te raziskave je, da mnenja sodelujočih ni mogoče posplošiti na celotno populacijo in zatorej ni nujno, da povsem odražajo realnost oziroma da je to prevladujoča slika o seksualnem delu. V nadaljnje bi bilo raziskavo stigmatizacije seksualnega dela še razširiti na

preučevanje mnenj samih seksualnih delavcev, kjer bi strnili svoja občutja, kako doživljajo stigmo. Tako ne bi preverjali le stigme iz perspektive javnosti, ampak tudi poglede oseb – seksualnih delavcev, ki stigmo (vsakodnevno) neposredno. V kateri izmed novih raziskav bi bilo smiselno povezati mnenja oseb, ki se v vsakdanjem življenju ne ukvarjajo s seksualnim delom, morebiti gojijo stigmo ali je ne, z osebami, ki so morebiti stigmatizirane.

7 LITERATURA

1. Ayuste, Ana, Gijón, Mónica, Payá, Montserrat in Rubio, Laura. 2016. Social work and prostitution: an approach to educational practices. *European Journal of Social Work* 19 (2): 204–218.
2. Božič, Dare. 1991. E. Goffman: Stigma - zapiski o upravljanju poškodovane identitete (prikaz). *Časopis za kritiko znanosti* 19 (138/139): 137–154.
3. Brussa, Licia. 2009. *Sex work in Europe: A mapping of the prostitution scene in 25 European countries*. Amsterdam: TAMPEP International Foundation.

4. Bučar Ručman, Aleš. 2014. *Migracije in kriminaliteta: pogled čez meje stereotipov in predsodkov*. Ljubljana: Založba ZRC.
5. De Corti, Renato. 2016. *Spletna prostitucija v Sloveniji*. Magistrsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
6. Ditmore, Melissa Hope, ur. 2006. *Encyclopedia of prostitution and sex work*. Westport, Conn: Greenwood Press.
7. Edwards, Rosalind in Janet Holland. 2013. *What is qualitative interviewing?* London: Bloomsbury.
8. Goffman, Erving. 1971. *Stigma – notes on the management of spoiled Identity*. Penguin: London.
9. International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe (ICSRE). 2017. Dostopno prek: <http://www.sexworkeurope.org/> (20. maj 2017).
10. Južnič, Stane. 1993. *Identiteta*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
11. Kanduč, Zoran, Damjan Korošec in Marko Bošnjak. 1998. *Spolnost, nasilje in pravo*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in Urad za žensko politiko.
12. *Kazenski zakonik (KZ)*. Ur. l. RS 50/2012 (14. junij 2012).
13. Major, Brena in Laurie T. O'Brien. 2005. The social psychology of stigma. *Annual Review of Psychology* 56: 393–421.
14. O_1_M_22. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 4. julij 2017.
15. O_10_M_32. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 15. julij 2017.
16. O_2_Ž_24. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 4. julij 2017.
17. O_3_Ž_27. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ptuj, 5. julij 2017.
18. O_4_M_22. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 7. julij 2017.
19. O_5_Ž_24. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 5. julij 2017.
20. O_6_Ž_23. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 5. julij 2017.
21. O_7_M_25. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 11. julij 2017.
22. O_8_Ž_23. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Ljubljana, 13. julij 2017.
23. O_9_Ž_59. 2017. Polstrukturirani intervju z avtorjem. Koper, 15. julij 2017.
24. Ovsenik, Darja. 2011. *V Sloveniji prevladujeta stanovanjska prostitucija in prostitucija po nočnih lokalih*. Dostopno prek: <http://www.sociologija.si/viri/v-sloveniji-prevladuje-ta-stanovanjska-prostitucija-in-prostitucija-po-nocnih-lokalih/> (20. maj 2017).
25. Pajnik, Mojca in Urša Kavčič. 2007. *Vzpostavitev in spremljanje mednarodno primerljivih kazalcev o trgovini z ljudmi*. Ljubljana: Mirovni inštitut.

26. Pajnik, Mojca, Fabijan, Emanuela, Freljh, Mojca in Šori, Iztok. 2017. *Prostitucija v Sloveniji: Preliminarni izsledki raziskave in priporočila za politike*. Ljubljana: Mirovni inštitut in Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
27. Pajnik, Mojca, Radačić, Ivana, Kogovšek Šalomon, Neža, Freljh, Mojca in Fabijan, Emanuela. 2017. *Kakšne so vaše pravice? Informacije za seksualne delavke_ce*. Ljubljana: Mirovni inštitut in Institut društvenih znanosti Ivo Pilar.
28. Pajnik, Mojca. 2008. *Prostitucija in trgovanje z ljudmi: perspektive spola, dela in migracij*. Ljubljana: Mirovni inštitut, Inštitut za sodobne družbene in politične študije.
29. Pajnik, Mojca. 2009. Mnenja moških o prostituciji in trgovanju z ljudmi. *Revija Za Kriminalistiko in Kriminologijo* 60 (4): 309–319.
30. Popov, Jurij. 2008. *Prostitucija (priročnik za prostitut/ke, stranke in moraliste/ke)*. Maribor: Založba Pivec.
31. RTV Slovenija, 1. program. 2016. *Tarča*. Ljubljana, 28. april.
32. Scott, George R. 1969. *Najstarejša obrt. Prostitucija od antike do današnjih dni*. Ljubljana: Cankarjeva založba.
33. Stare, Sandra. 2007. Trgovanje z ženskami za namene prostitucije. *Socialno delo* 46 (1/2): 39–46.
34. Šori, Iztok. 2005. Prostitucija v Sloveniji: akterji, podoba, problemi in odnosi. *Etnolog* 15: 61–80.
35. *Zakon o prekrških zoper javni red in mir (ZJRM-UPB-1)*. Ur. l. RS 110/2003 (12. november 2003).

PRILOGI

Priloga A: Vprašanja v intervjujih

1) *Stigma*

Opredelevanje pojma stigmatizacija: *Stigmatizacija ali stigma v prostituciji se nanaša na predsodke, ki jih imajo ljudje do opravljanja dela, nesprejemljivost prostitutk/prostitutov in s tem izoliranost posameznikov, ki se preživljajo s spolnimi odnosi.*

- Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?
- Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?

2) *Vzroki*

- Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?

3) *Dekriminalizacija/legalizacija*

Opredelevanje pojma dekriminalizacija:

Prostitucija v Sloveniji je dekriminalizirana, kar pomeni, da prostituti oziroma prostitutke za opravljanje dejavnosti niso kazensko preganjani, je pa po KZ preganjano zvodništvo, posredovanja pri prostituciji in suženjstvo.

- Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?

4) *Socialni in zdravstveni aspekt*

Če podam informacijo, so prostituti oziroma prostitutke pogosto izpostavljeni bolezenskim tveganjem, denimo spolno prenosljivim boleznim (SPB), psihološkim travmam, ipd., po socialnem vidiku pa tudi trgovini z ljudmi oziroma prisilnemu delu, imajo pa tudi – na primer – otežen dostop do bančnega posojila, ravno zaradi neurejenega zaposlitvenega statusa, ker seksualno delo ni tretirano poklicno.

- Prosim, če pomislite o težavah, ki jih vsakodnevno doživljajo prostituti in prostitutke. Kako vidite urejenost socialnih problematik?

- Kako pa vidite urejenost zdravstvenih problematik, ki so jih deležni prostituti in prostitutke?

5) Morebitne zaključne misli sodelujočih

- Ob zaključku intervjuja me zanima, ali imate še kakšne zaključne misli? Bi morda želeli še kaj dodati?

Priloga B: Transkripti

INTERVJU 1

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_1_M_22: »Mam tako pozitivno kot negativno mišljenje, itak je to nelegalno, kolkr js vem, zato slabo vpliva na družbo, ne storijo nič žalega v bistvu, samo prodajajo same sebe v bistvu. Kar pa je pozitivnega, ene pa se zrad tega v to spustijo, ker nimajo, da bi se s čim preživljale, ane, mogoče imajo tudi kakega otroka, ane, nikol ne veš – mama bi vse naredla za otroka, pa se mogoč v to tut spusti. Sicer je tut po eni strani smešno, mislim ... Po moje, en največjih razlogov je to, da nimajo denarja oziroma al pa v tem vidijo nek lahek zaslužek, ane in zaradi tega to delajo. Tega nekak ne moreš ukinit tut če bi hoto, zto ker po eni strani so tudi oni sam človeki in majo verjetno nek dober razlog. Ne delajo zdej tega, da bi zdej hotli nekemu škodovat.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_1_M_22: V moji okolici, ne, sem iz Slovenj Gradca – tak da ja, tam bi skoro lahko trdil, da tega ni tam. Je skrito pred mojimi očmi.

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_1_M_22: Tak kot sem že prej malo omeno, bi reko najprej, pomanjkanje denarja, ane, da se v to spusti. Pol mogoče to, da je bila razočarana v življenju. Mogoče priložnost vidi v čem drugem – vzgoja ni prava, da se lahko v to spustijo. Ne vem, lahko tut – recimo, da ne vidi neke prihodnosti, rabi dnar, lahko da je pač neka drogerašica in dobi tak lahek zaslužek. Pač lahek zaslužek se mi zdi en takih razlogov.

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?«

O_1_M_22: »Js menim, da bi mogla bit nepreganjana, ker se ne splača truda v to vlagat, ker bi itak v vsakem primeru bli neuspešni.«

[ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_1_M_22: »Jaz bi reko, da zrad tega bolezni bolj razsajajo, ampak je tut res no, da kot prostitutka kot njena stranka bi se mogla prav zavedat, ker zdaj je to že tolk razširjeno, da vsak ve, da more, ne vem, recimo nosit kondom, ane, pač pr spolnem odnosu. Mislim, da to ni samo odvisno od prostitutke, ampak tudi od njene stranke, da se človek tega zaveda.«

[SOCIALNI VIDIK]

O_1_M_22: »Glede socialnega, ... Mislim, da so potem izpostavljene prostitutke prodaji, ker tam vidijo – o lej, to je prostitutka, mogoče pa lahko gre dale v trgovino ljudi, ane. Da jih ugrabijo ane, da se jo v kako hišo, ne vem, ... Jo ugrabijo, pa jo majo za sebe. Jo uklenijo v bistvu.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

O_1_M_22: »Reko bi, da je to treba definitivno, je to treba nekak regulirat – nekak za družbeno korist. Se mi zdi, da največji problem pri prostitutkah so že itak stranke, ane, seveda zrad nagona, ane. Treba je nekak še bolj ozavestit ljudi, da to ni v redu, pa da je treba nosit zaščito, zto, ker itak že tolk razsajajo te bolezni.«

INTERVJU 2

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_2_Ž_24: Ja, sej to sem prov razmišljala zdle učeri, u bistvu je tko – proti prostituciji nisem. Mislim pač – tko je. Če je ženska ali moški al kdorkoli kdo to dela, am ... Ali ono [smeh]. Če je to njegova lastna odločitev, če pač mu je to okej, pol je men tut okej, če pa je belo blago, oziroma ženske, ki so prodane v to oziroma primorane, da je v nasprotju z njihovimi željami, to mi pa ni okej. Tko.

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_2_Ž_24: »Kje pa smo bli? – na Dunaju, kjer so pač ženske stale ob cesti, v Sloveniji pa ne. Mogoče sem kdaj kakšno tako žensko vidla, k bi lahko po videzu rekla, da je to, ne [smeh]. Ampak, ne, nisem.«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_2_Ž_24: »Jah, ka pa vem, ... Jst mislim, da mogoče, da je največkrat razlog v finančni stiski, pač, da ni denarja in da se potem ljudje podajo v to. Nikakor ne dobi druge službe, recimo, da se je kakšna tragedija zgodila, kar je pač prpelala do tega, mogoče – ne vem – je človek ostal brez usga, karkol ... Je primoran, pa tut ker mu poleg tega ni to tak program [prostitucija ugaja človeku], se pač zatečejo k najstarejši obrti ane.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?«

O_2_Ž_24: »Ja preganjana bi mogla bit tista prostitucija, k je prot lastni volji, če pa bi jst, ne vem, se čez pet let to odločila, da mi je to okej počet, al pač kdorkol se to odloč, ker mu je to okej, pol zakaj ne. Mislim, to je potem isto kokr bi bli prodajalci v Mercatorju preganjani. Mislim pač – bisnis.«

Prosim, če pomislite o težavah, ki jih vsakodnevno doživljajo prostituti in prostitutke. Kako vidite urejenost socialnih in zdravstvenih problematik, katerih so deležni prostituti in prostitutke? Kakšna bi bila, po vašem mnenju, ustrezna ureditev?

[SOCIALNI VIDIK]

O_2_Ž_24: »V bistvu, tko je, tut če bi enkrat pršlo do tega, da to ne bi bilo preganjano, da bi blo to zakonsko vse legalno in urejeno – v ljudeh je problem, da imajo predsodke do tega. Če bi se javno vedel to, kukr se je ja – delam v Mercatorju, pa bi se za nekoga vedl, da prodaja svoje telo za preživetje, karkol. Ja še vedno, se mi zdi, da so ljudje tisti, ki bi v bistvu, tut če bi oni bli tok samozavestni, v bistvu prepričani, da to ni nč tazga, oni sami, k to počnejo – bi bli ljudje še vedno tisti, ki bi ji postran gledal.«

[ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_2_Ž_24: »Kolkor vem, v teh bordelih pa teh zadevah, k so mejčkn bl ne vem, urejeni, k je to res tko na propr use narjen pa tko, vem, sem slišala, da je poskrbljeno dost za higieno, da v bistvu ženska oziroma moški se ne dotakne gosta, če ni umit, da se pač tam stuširajo, da se tam, ne vem – karkol, pa tut kar se tiče zaščite, ne. Ampak zdej pa ne vem, mogoče pa majo tut v ponudbah kakšne dodatne storitve, ko je pr tem kondom izključen, ne, mogoče, to ne vem, ampak zdravstveno pa ja. Tisti, ki so prosti svoji lastni volji, dejansko izkusijo 10-krat na dan, 15-krat na dan posilstvo, dejansko. To si sploh ne predstavljam. To mora bit grozn in ni čudn, da je potem večina teh – kakšne droge so pol tut umes, za lajšanje psihičnih bolečin, mogoče tut telesnih.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

O_2_Ž_24: »Ne vem, da bi mogl met bordele v Sloveniji [smeh].«

»Torej bi želela urejenost za delavce?«

O_2_Ž_24: »Ja, recimo, da za ženske, ki bi res hotle počet, al pa tut tiste, ki mogoče ne bi hotle, pa se pač v skrajni sili odločijo za to – da je poskrbljeno. Da ni to nekje na ulci, ne vem kje, karkol, ampak da je neki spodobnga – eno normalno okolje.«

INTERVJU 3

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_3_Ž_27: »Ne bi mogla rečt, da mam izrazito pozitivno ali izrazito negativno mnenje, se pravi nisem tak naklonjena – ja, ja, super-super, fajn da pač ta obrt je, nisem pa zdej proti – joj, grozovito, ka se folk gre, an. V bistvu pač, lej, vsak se o svojem interesu odloča, tak da če se nekdo odloči na tak način se preživljat al karkol že pač počne s tem namenom, ne vem – z namenom užitka, karkoli, an, njegova stvar. Sem pa ful razbrodena glede prisilne prostitucije, pa sploh mladoletniške in otroške, pa tega, an. To mi je pa grozno, to mam pa itak ful negativno mnenje do tega, ane.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_3_Ž_27: »V Sloveniji, tk na lastne oči res ne, an, pač slišim, da tu pa tam tam nekje kak nočni klub, če je s kakimi plesalkami, ane – delujejo tut kot prostitutke oziroma ane, da nudijo tut druge usluge zraven. Ampak še dejansko nikol nisem bla v kakem takem lokalu. Na ulici pa zdej ne vem, al jih nism nikol opazla, al pač nisem prepoznala, oseba, kakorkoli, ampak, na ulici pa res nikol nisem, vsaj pr nas ne, ane, tak zaznala, recimo prostitucije, medtem ko zadnjič v Italiji, evo, so tam za cesto pač sedela ena tk. Sodeč po oblačilih bi lah rekla, da so ble prostitutke, ane, an. Pa še kje po svetu kaj takega, ane, v tej obliki obcestnega pojavljanja, drugač pa nism opazla kaj drugega.«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_3_Ž_27: »Ja, bom začela najprej pri tem vidiku, ki me ne moti, an, da se oseba za to zavestno odloči, zdaj so lahko razlogi kaka finančna stiska oziroma potreba po kakih materialnih dobrinah an, ne vem, al je to denar, al so to neke druge usluge, ki jih dobijo nazaj. Verjetno so prostitutke iz nekih materialnih razlogov, pač prostovoljno, an – okej. Potem, ne vem, zdi se mi kruto, da se, da je oseba prisiljena v to, ker nima nobene druge možnosti, an, da pride do nekih materialnih sredstev, an. To tut predvidevam, da je v veliko primerih tk, an. Najbrš obstajajo osebe, ki se za prostitucijo odločijo iz kakih drugih razlogov, psiholoških, ne vem – a veš, ka js vem. Pa kakih travm, ne vem – levo, desno, skratka, jaz bi vse to uvrstila med psihološke vidike. Pol pa ne vem – naivnost recimo, al pa ja – naivnost, se pravi, da je bla oseba, pretentana v bistvu, an, prevarana, da so počele nekaj drugega, pa potem se morejo prostituirat. To, da je trgovina z belim blagom, da je bla prodana v prostitucijo. Ka so še razlogi, ... Ka so še razlogi, ... Recimo kake družinske zadeve, če partnerja drug drugega silita v to.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svojim mnenje natančno pojasnite?«

O_3_Ž_27: »Ja, spet, an. Glede na to, kokr sm prej rekla, pač to je v bistvu obrt, vsak se lahko odloča na kak način, se pravi ne sam za škodo drugih, ane, po nekem materialnem sredstvu, ne vidim razlogov za to, n [preganjanost]. Ma to že človeštvo dolgo tradicijo, to ni nč, kar bi si zdej na novo zmislili, an. Za prodajo seksa, bi moralo bit zakonsko to še bolj strogo regulirano, an. Se pravi, kdo je lahko tisti, ki lahko uslugo proda, če je to neposredno oseba, an, se mi ne

zdi problematično, če je tu nek posrednik, neka firma, to se mi zdi tk mal hecno, ne vem, zdelo bi se mi hecno recimo, da bi mele prostitutke firmo, ane, pa bi bla pač js recimo, ne vem, u njej zaposlena, ane, se pravi, da ne bi nekdo drug od tega mojega dela dobival procenete. To se mi res ne zdi. Ja, uredu, lahk je zrad mene legalizirano al karkoli pač že, spodbujam to, ane, če je za individualnega upravljalca tega posla, pol bi blo to kul, ane, ker drgač bi blo ful težko nadzorovat, ane. Pač sam zrad tega, karkoli je že, sam da se zaščiti prostitutke in prostitute, ane, se pravi pred zlorabami, takšnimi in drugačnimi.«

[ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_3_Ž_27: »Kar se zdravstvenega vidika tiče je to pač tk, ane – recimo, če primerjamo z gostinstvom, če sem js gostinka, pa mam svojo gostilno, js sm vedno dolžna poskrbet, da je gostilna higienično čista, se pravi, če sem js prostitutka, an, je tut moja odgovornost, da pač glede na zakonske določbe, da grem vsake točk cajta na te pa te pa te preglede, al ka js vem, ane. Pač, da zaščitijo sebe, pa svoje stranke, an. Se pravi, bi bla, po moje, to dolžnost izvaja lca storitve, ane, da za to poskrbi, moralo bi pa bit to regulirano in nadzorovano, pa dejansko ne kot prisilno, ne zdaj to tak če nočeš prit, ane – pač moreš prit [na zdravstveni pregled]. In ob takem tveganju [ob ugotovitvi SPB] prepovedat opravljanje dejavnosti, ane. Ne vem zdaj, kak zaščitit, te pa te, an. Verjetno bi blo fajna, da bi mel ti neko evidenco svojih strank, da v primeru, če ugotoviš, da je kaka bolezen, da jih obvestiš, ampak to je zdej spet anonimnost strank, pa kakorkoli, po drugi strani pa da vsaki osebi, ker ti izdaš račun, da veš komu ga izdaš, jebiga pač lej to. Ne vem, an. Tk da ja, skratka, mogli bi vzpostaviti nek tak zdravstveni nadzor, ane. Am...«

[SOCIALNI VIDIK]

O_3_Ž_27: »Kar se se sociale tiče, pa saj isto pač, sej, sej ti lahka prikažeš, ne vem, svoje poslovanje, ane, pa da maš zadost biznisa, pa da maš zadosti »incoma«, potem pa dobim kredit, ane, če dokažem, ne vem, da mam 900 evrov prometa na teden, ka jst vem, s tem, da js tuki ne vidm razloga, zka se neb dalo tako uredit, ane.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

O_3_Ž_27: »U bistvu sam to poudariti, da to, to je neki podobnega, kot stvar legalizacije kakršnih koli drugih tveganjih, amm pojavov, dejanj, vedenj, kakorkoli, ane. Isto pri drogah, isto pač tuki pač, ja. Saj vse lepo in prav, če ljudje to počnejo, pa uporabljajo ljudje, ki niso malomarni, ki tega ne zlorablajo, nimajo teh namenov, ne vem n-n-n. Saj vemo, da ljudje nismo

taki, pač je treba to vse ful strogo regulirat, kak pa zdej to regulirat, pa to nadzorovat, pa pač nimam pojma. Tak da, razumem, zka je, ne vem, evo – prostitucija in droge recimo, ane, če sva že pr tem ti so pač tabuizirani, simpatizirani in prepovedani, pač zrad tega, ker je to lažje nardit, kot pa regulirat. Ampak problem pa je tk al tk, ker v ilegali pa je tega itak ogromno, verjetno bi blo boljše to uzakonit, a ne. Pa spravit pol to v urejenost, ne pa zdej to, ko – vemo, da je, a se s tem ne ukvarjamo.«

INTERVJU 4

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_4_M_22: »Težko rečem, da mam ostro opredeljeno negativno ali pozitivno mnenje, zaradi tega, ker se mi zdi, da je to taka kontroverzna zadeva, pri kateri je pač odvisno od tega na kak način pa zakaj to nekdo dela, ampak se mi pa zdi, da, ja glej, če se neka oseba za to prostovoljno odloči, če je oseba odrasla, če oseba ve, kaj dela, zakaj pa ne. Pač mi mam v družbi ful nekih predsodkov, pa nekih zastaranih teorij – mam tu v psihologiji, ki zdaj iz te proste seksualnosti delajo ne vem kaki bau bau, pa kak je to škodljivo za človeka, pa kake posledice pušča na psihi in – ne vem, to je po moje pač vpliv krščanstva še, ja in zradi tega je to dostikrat še stigmatizirano, ampak se mi pa zdi, da če je to v nekih določenih okvirih, je ta stigma odveč.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_4_M_22: »V Sloveniji se mi še ni nikoli zgodilo, da bi, kaj jaz vem, šel mimo neke ženske, moškega, pa da bi se mi zdelo, da se prostituira. Je pa tu, kjer živim, v bistvu na Dunaju, v bistvu grem vsak dan mimo bordela – ja pač vidim in srečam gospe in tud v tej četrti, kjer živim, je bordel. Mi ni nič takega. V Avstriji, kolko jaz vem, je prostitucija tut zakonsko pošlhtana, nisem pa ziher.«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_4_M_22: »Ja dosti razlogov je – po moje, da se jih večina vseeno po klasični poti poda v prostitucijo zarad tega, ker so totalno brez keša in jim zmanjka idej, kak bi v čim krajšem času

čim več denarja nabrali, keš rabijo, tut dostikrat, ker so odvisni od drog in že to njihovo stanje, to njihovo narkomanstvo jim ne omogoča, da bi z nekimi drugimi načini prišli do vlke vsote denarja v kratkem času. Po mojem pa je dandanes tudi vedno več tega, da so ljudje vedno bolj odprti in da si ljudje želijo neke nove načine življenja, da ljudje hočejo poskusit nove nekonvencionalne, netradicionalne načine zaslužka.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?«

O_4_M_22: »Ja v vsakem primeru nepreganjana. Ne znam ti naštet nobenega razloga, zakaj bi mogla bit prostitucija preganjana – jaz tega sploh ne razumem. Ja glej, ljudje [v mislih ima prostitute/prostitutke] delajo tak kot vsi ostali, tak kot tajnica dela, tak kot učitelca dela, tak tud zidar dela, tak tut prostitut, prostitutka dela. Ne vem, zakaj bi se to moglo preganjat.«

[SOCIALNI/ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_4_M_22: »V vsakem primeru naj se to prizna kot pravi poklic, ne, naj se ne dela nobenih razlik, naj se jim zrihta kontrola na SPB, vsak teden, mislim, da majo v Nemčiji nekak tak urejeno, ne vem natančno in jaz bi predlagal podobno rešitev tut v Sloveniji. Naj se to prizna kot normaln poklic, kot vsak drug poklic – to njihovo stisko, to njihov vsakodnevni sram in stigma v družbi, da si pred novimi ljudmi nekdo ne upa povedat, kaj dela al pa, da se čutijo slabe ljudi zaradi tega, to pa je potrebno reševat, se mi zdi, v nekih širših okvirih, v tem smislu, da se preprosto začne človeško seksualnost od začetka, torej od takrat, ko so otroci mali drugačno jemati, da se vzame stran tota mistifikacija, pa sram seksa. Že pr nekih banalnih stvareh se začne – že recimo, da jaz hočem na You Tube-u gledat nek kratki plesni video, v katerem so punce iz koreografskega razloga zgoraj brez, pa ne morem, pa se morem prijavit, zaradi tega, da bojo oni vidli, da sem jaz 18 let, to se meni zdi totalna neumnost. Kaj bodo zdaj nage joškice nekomu, ki je pod 18 let grozno slabega, nardile. Ja, kaj hočem rečt s tem, ja problem je v našem dojemanju seksualnosti, zrad tega so pa seksualni delavci stigmatizirani. Dokler se to ne spremeni, tut če se seksualnim delavcem zakonsko uredi vse pravice, ja, se njihova stigma ne bo zmanjšala.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

O_4_M_22: »Ja kaj se meni poraja po glavi, če mi poveš besedo prostitucija? – Ja prvo kot prvo, to je najstarejša obrt, meli so jo že pr starih Grkih, že prej – kaj jaz vem. Seks je del

vsakega človeka, temeljnih človeških potreb in ljudje seksualnost zadovoljujemo na take in drugačne načine. Jaz sem mnenja, da bi se vse moglo vzeti bolj u izi in dopustiti ljudem, da izživijo variacije seksualnosti, na tak način kot jim samim paše. Zrad tega ne vidim tut nobenega problema v prostituciji. Sem za to, da se ta stigma preneha, poleg tega pa se mi zdi, da je prostitucija neke vrste ventil v družbi, ki – če ti dam zdaj neki banaln primer, dosti moških, ki gre k prostitutki sploh ne plača za seks, ampak plačajo za pogovor, torej je to v bistvu tak, kot da bi šli k psihoterapevtu, ne. Ja. Hočem pač povedat, da je lahko prostitucija neke vrste ventil, ki lahko osamljenim dedkom daje možnost, da si olajšajo dušo in lažje živijo. Hkrati pa punce oziroma fantje oziroma kdorkoli že pač, ki mogoče so se odločili, da bodo šli netradicionalno, nekonvencionalno pot, to lahko izživijo brez, da so obsojani. Me prav zanima kolko študentk bi rajš delalo za 20 evrov na uro oziroma ka jaz vem, kolko neka taka gospa na uro dobi kot pa za tote kurčeve tri evre v pajzlih, kaj zdaj, od česa majo zdaj večjo travmo. Ja, men se zdi to vse normalno in ne razumem velikega uma okoli tega vsega skup.«

INTERVJU 5

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_5_Ž_24: »Js po eni strani sm za, v kolkr je to pač organizirano in legalno, da pa postane legalno, pa mora bit za tisto državo ful dobro utemeljeni razlogi zakaj bi oni tko želel. Prostorji morjo bit pač dobro, dober opremljeni, zavarovani tut pač tut ti ljudje, ki se prodajajo morjo bit zlo dober zavarovani, kar tiče tut spolno prenosljivih bolezni, tko recimo pač kokr majo na Nizozemskem to organizirano, tam se mi zdi uredu, ampak drgač pa sm proti, da tko na ulci pobiraš ljudi, za to stvar pa sm proti.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_5_Ž_24: »V Sloveniji tega še nism vidla oziroma nism opazla tega, sm pa vidla v Amstrdamu, ko majo to rdečo četrt in ma usaka punca oziroma fnt, kokrkol, ampak v večini so ženske, majo svojo izložbo, notr majo stou, ammm pouniuc za tlfon, telfon, pepeunik in te čaka, pa vabi notr.«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_5_Ž_24: »Ja js mislim, da njobol glavn razlog tuki je denar, to definitivno, ker se mi zdi, da oseba, če bi se bla zmožna preživet na kak drug način tega ne bi šla počet, sploh če sama sebe cen in se spoštuje, tega ne greš delat, po drugi strani pa tut vidjo tuki ene osebe dobr biznis, k si same pr sebi misljo, oo šit dobr zgledam in bom mal zaslužla s tem, pa mi nč družga ne bo treba počet. Tko da po moje edini razlog za to je sam dnar.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

O_5_Ž_24: »Mislm, tko kot sm že prej rekla, če je to ful dober organizirano in legalizirano na enem območju, recimo v državi, pol uredu, ampak, drgač pa sm ful proti in mislm, da to se sploh neb smel dogajat.«

[ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_5_Ž_24: »Ja kot prvo bi oni mogl met mal višjo zavarovanje, kokr pa ma tu človk, ki se s tem ne ukvarja, recimo zavarovanje za te spolne bolezni, ampak po drugi strani pa bi usi mogl uporablat zaščito, da do tega ne pride.

[SOCIALNI VIDIK]

O_5_Ž_24: »Kar se tiče tega da na recimo na banki ne dobijo kredita, to pa se mi zdi narobe, ker to je na nek način poklic, k – oni se s tem preživljajo, s tem, da to ni uradno tko dober prjauleno in se to ne tretira to kot poklic – kar ja, se mi zdi narobe, no.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

O_5_Ž_24: »Js bi nekak zaključla s tem, da prostitucija kot sama se mi zdi čist narobe in bi to u-ukinla, razn – sej pravm, razn če je to tko k more bit po useh zakonih, da stoji za tem en trdn člouk k ve kako use to delat, ampak drgač bi pa to use prepovedala, k se mi ne zdi prou, da člouk počne to sam s sabo, ker ni to človeško, se mi zdi, da bi usak mogu sebe tok cen't in tok spoštovat, da tega neb šeu počet, ne glede na to, kok ma na bančnm računu al kk bi temu rekla.«

INTERVJU 6

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_6_Ž_23: »Do opravljanja tega, negativno mnenje, zrad tega, ker ne zdi se mi – pač, kdorkoli opravlja ta dela, ne opravlja tega zaradi tega, ker bi si to želel oziroma je zlo malo takih ljudi, torej to opravljajo verjetno, da lahko preživijo. Ne zdi se mi kul, da morjo opravljat taka dela zrad sam zato, da lah majo normalno življenje.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_6_Ž_23: »Ka pa vem, v Sloveniji ne. Zdel se mi je pa na Šrilanki dost tko, se pa dost ve, da se to dogaja, v teh manjših mestih in to se niti ne, v kakšnem temu večjemu mestu, kot pa je Kolombo je pa to tko – ful se dojame in to tko, kokr maš ti rdeče četrti, pa to maš isto tam. Ful je ljudi, ki se iz drugih ulc vlečejo tja in isto na plažah je ful tko, sam tam pa so preusm tipi. Tam kjer so bolj obljudene plaže so bolj so tko preusm moški, a veš, da iščejo in se prodajajo tam.«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_6_Ž_23: »Finančna plat, pa sej to je edina k se men tko zdi, ne, da sploh te k nimajo, ane, da je to nek način na katerega lahko preživijo. Lahko zapadeš v tako družbo, al pa kej.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

O_6_Ž_23: »Kva pa vem, ham. Ja pa ne. Odvisn zrad česa so se ljudje znajdl v tem. Če se nekdo prostovoljno odloč, da to počne, pač okej nej, ane. Ne vem, zkej bi se pol to preganjal. Kot pa, ne vem, alkohol, sej več pizdarij počneš ko piješ alkohol, kot pa, ... Pa se ni prepovedal, ane. Zdej tko, če je neki prostovoljno, pač ne vem, zkej bi blo, če pa ne, pa ljudje pridejo pač do tega, ker so kokr kol prsileni al pa ... Zdaj to je zlo težko ugotovit, če je neki pod prsililo, al ne. To je zdej ful tžko.«

[ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_6_Ž_23: »Pač te zdravstvene, ane, mislim, sej obstajajo zdej raznorazne zaščite ne. Kdor se spušča v to ve, da majo tolk različnih teh, kva, spolnih partnerjev, al kako nej, ... Ja. Itak sami vejo, v kaj se spuščajo, če že kdo drug ne poskrbi za to, bi lah on bli sami pr seb tolk, ane ... Tko da, glede tega, se mi zdi, da je to predusm njihova stvar. Sami skrbijo zase.«

[SOCIALNI VIDIK]

O_6_Ž_23: »Sociala pa, če bi blo to tok legalno, dobr tut za njih, kr pol bi bla urejenost v njihovo prid. Zajeban je ja, če si ti nek revež, pa se začneš ukvarjat s čem takim, pol pa ne morš nič.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

Morebitne zaključne misli sodelujočih

O_6_Ž_23: »Fajn bi blo, da bi se to uredilo. Pr nas je to, ful se ne ve, koliko se to dogaja, ane. Ne vem sploh, kolk so pr nas kej ljudje prisiljeni v to. Bi blo fino, če bi se za te ljudi poskrbel, da se ne rabjo v take stvari spuščat, to, kot mamu mi socialne pomoči in to, da bi usak imel pravico živet tko kokr mu paše, vsaj tko, da loh normalno sploh živi, pa da se ne spušča v stvari, ki mu ne pašejo.«

INTERVJU 7

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

- Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?

O_7_M_25: »Zdej js se ne nagibam ne na pozitivno, ne na negativno stran. Jaz mislim, da če se nekdo ukvarja s tako dejavnostjo, da se s to dejavnostjo ukvarja z razlogom, ker verjetn nima al druge izbire, al pa se je s to dejavnostjo začel ukvarjat, pa ne more več vn, morda nima druge možnosti, lahko se ga drži negativen sloves.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_7_M_25: »To pa dejansko nism še nikjer, ne. Tut, sej sm že bil povsod, mislim... Po velik place-ih sem bil, pa sej sm bil že povod, sam da bi pa kje to zasledil, pa da bi vidu... Pa tudi, vedu ne bi, ... V bližnji okolici, ali pa v daljnji, ne bi vedu, kje bi lahko to najdu, če bi hotu iskat. Tko da ne, ne ...«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_7_M_25: »Nekdo je bil verjetno, predvsem, prisiljen v to, lahko že od mlajših let, lahko je zrad tega to začel, začela. Zdaj ... Obstajajo sicer tudi ljudje, ki to delajo z užitkom in veseljem, sicer jih je po moje bolj mal, ampak vem pa, da so tut primeri taki, zato ker rad po pač dela – bomo tko rekl. Še en vzrok, pač, z-z-zaradi zaslužka! Nekaterim je to ful laži, nekaterim je to lažji zaslužka, kot pa delat, ne vem, karkol drugga. Morda pa res nima druge možnosti sploh, ... Ima določeno število možnosti in je to ena izmed teh, ki je najbolj optimalna.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?«

O_7_M_25: »Js ne vidm, nobenega smisla, zakaj bi to moralo biti preganjano, že zaradi tega, ker že ljudje, ki se s tem ukvarjajo, nikomur nič slabga nočejo. Ponujajo neke usluge, take al drgačne, za katere se odločijo ljudje, k jim to pač sede.«

»Prosim, če pomislite o težavah, ki jih vsakodnevno doživljajo prostituti in prostitutke. Kako vidite urejenost socialnih in zdravstvenih problematik, katerih so deležni prostituti in prostitutke? Kakšna bi bila, po vašem mnenju, ustrezna ureditev?«

[SOCIALNI/ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_7_M_25: »Mislm, kar bi js naredu. Js bi mogoče, zej je to spet odvisno od države, kako je z državno ureditvijo do prostitucije. Če je v neki državi to na primer legalizirano, bi js naredu kšn, še dodatn sklop, pač neki zdravstveni ustanovi, al pa karkol, kar se bi posebej s tem ukvarjalo, ne vem, s spolno prenosljivimi boleznimi, s preprečevanjem, z zdravljenjem, mogoče tut kakšno izobraževanje za ljudi, ki se odločijo za ta poklic oziroma za to dejavnost, da se jih na začetku, preden se v to podajo izobrazi o tem, kaj so tveganja, kaj so posledice, kaj storit v takem in takem primeru.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

Morebitne zaključne misli sodelujočih

»Ob zaključku intervjuja me zanima, ali imate še kakšne zaključne misli? Bi morda želeli še kaj dodati?«

O_7_M_25: »Zej, kaj js mislim ... To je ful še zmeri v današnjem času po moje, sicer mal manj kokr učash, ampak še zmeri je nek tabu. Se ljudje pogovarjajo o tem, ampak bolj v takih zaprtih krogih, v prijateljskih krogih, pa tko v zafiranciji, kokr češ – js sm šu pa ke, pa vidu sm

prostitutko. Mogoč bi se mogle to temo bolj odpret oziroma mal bolj bi se mogle ljudi seznanit, kako je s tem, da to nebi bila taka stigma. Če bi kdorkoli se odločil za take usluge, ja menim, da bi bil bolj spoštljiv, da bi vedel za kaj se gre, da bi vedel, kaj ti ljudje preživljajo.«

INTERVJU 8

[MNIENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_8_Ž_23: »Ja mam pozitivno mnenje, dokler je to prostovoljno narjeno. Zdaj, ko vem, da se marsikaj dogaja, tudi kakšna trgovina z belim blagom, ne vem, kradejo otroke z ulic, da se ženske zavaja in pošlje v druge države, da se jih silijo v to, to mam zelo negativno mnenje. Dokler pa je to prostovoljno, ja mislim, da ma vsak človek s svojim telesom delat kar hoče.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

V Sloveniji sm videla sam reklame za to erotično masažo, pa na študentskem servisu, ko sem iskala šihit so tu iskali nekoga za delo v lepotnem salonu, kjer se izvajajo erotične masaže. V tujini, recimo v Indiji mi je en prijatelj kazu kje so te stavbe, kjer se to izvaja.

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_8_Ž_23: »Mislim, da jih je veliko sigurno prisiljenih v to, direktno prisiljenih, al pa zaradi ekonomskih razlogov. Pol, kar sem brala knjigo, kakih romanov o tem recimo – prostitutka iz Manhattna [knjiga Dnevnik prostitutke iz Manhattna, avtorice Tracy Quan], ona je to delala prostovoljno, tko da mislim, da je zihir tu kaka, ki to dela prostovoljno, saj če znaš fajno poiskati stranke, pa če si dobr v tem, pol je verjetno tu zaslužek zelo dobr, tudi zelo neprijetno je, ne. Marsikdo to dela tko, ker mu je fajno, ker je sama nimfomanka recimo, al pa je tak bolj razbuljivo, ji je lažji zaslužek, verjetno, če maš dobre stranke, al pa kaj. Na kakih forumih sem videla, da so, to ni bila sicer čist tko prava prostitucija, ampak bolj na način lap dance-ov [trebušni ples, lahko tudi erotični ples, kjer pride do kontakta telesa], domina stranke, bičanje stranke, pa tko, te fetiše, zato, da si lahko financirajo študij s tem.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?«

O_8_Ž_23: »Sigurno nepreganjana, zato, ker s tem, ko se neki preganja se samo poslabša se vse skp, tk kot so, se ne vem, droge preganjale oziroma, se še vedno, tk se alkohol preganja, to povzroči sam to, da ljudje to delajo na bolj nevarn način, to ne pomen, da bojo nehal to delat. Ludi to nikol ne bojo nehal to delat, pač se prostituirat, oziroma plačevat za seks, recimo.«

»Prosim, če pomislite o težavah, ki jih vsakodnevno doživljajo prostituti in prostitutke. Kako vidite urejenost socialnih in zdravstvenih problematik, katerih so deležni prostituti in prostitutke? Kakšna bi bila, po vašem mnenju, ustrezna ureditev?«

[ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_8_Ž_23: »Če bi blo to urejeno, bi se dal to na nek bolj prijazn način narest – zdravstveno zavarovanje za prostitutke, da se vsi testirajo proti spolno prenosljivim boleznim, na tak način.«

[SOCIALNI VIDIK]

O_8_Ž_23: »Zdaj, če bi imeli ti delavci – saj to tudi delavci najbrž, imeli nek urejen status oziroma, da bi se temu poklicu rekl opravljanje storitev, al neki tazga, da bi to blo priznано in tko legitimno, da bi se tud davek od tega plačeval. No, in če bi se davek plačeval, pol itak je stvar urejena, ane. Storitev maš s.p. al neki [smeh], ne vem, je itak stvar urejena sama po sebi. Mogoče je to glavna težava, da ni tega.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

»Ob zaključku intervjuja me zanima, ali imate še kakšne zaključne misli? Bi morda želeli še kaj dodati?«

O_8_Ž_23: »Se mi zdi to zlo narobe, če hoče to kdo prepovedat, ker se ne sam pr ženskah, ampak tut pr moških se odvzema pravico do tega, da delajo s svojim telesom kar hočejo, ane. Isto, kot s pravico do splava, no ni čisto isto, sam pač, ... Gre se za pravico o tem, kaj boš sam delal s svojim telesom. Konec koncev pa tudi, ko vidiš druge storitve, greš v Avstrijo trgato grozdje recimo, ko je čas trgatev, to tudi delaš s svojim telesom, igralci recimo tut opravljajo storitev s svojim telesom recimo. Dokler ne ogrožaš drugih ti sploh ne pomaga nič glede tega.«

INTERVJU 9

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

»Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?«

O_9_Ž_59: »V enem delu me to stisne v sebi. Vidim ene razloge, ki niso glih ... Vedno je to neka stiska, ki pripelje do tega, no. Na tak način. Življenjska situacija. Kruta življenjska situacija. V bistvu nekje so vedno ekonomski razlogi, ane, na drugi strani pa so te osebnostne. No js bi dala ta finančna plat, ekonomska plat, to bi js dala na drugo mesto. Na prvo mesto bi dala te osebnostne, družinske razmere, recimo. Kako se že temu reče – js bi rekla temu vse pizdarije, ki jih nosmo s sabo. V primarnem je občutek negativen, to pomeni s sočustvovanjem, ker moje mnenje je, da so jih življenjske zadeve pripeljale do tega, ne. Iz tistega, iz tistega, ... Včasih je to blo bolj iz bede. Danes pa je to... Pa sej te kurtizane, pa to. Ta high society, to je catch, ane, da ma že tolk dnarja, da bi lahko šla ven, pa ne gre ven, ane. Veš kaj, pridejo pa ladje pa te, mornarji pa to, ane. Je tipično, da imamo prostitutke, kot lopovi – poleti imamo veliko lopolov, tudi ti pridejo na obalo. Največji problem tu so ti posredniki, da ni direktno, da ona direktno trži, ampak te kako so že oni ... Zvodniki. Veliko jim poberejo.«

[IZVEDBA/ZGODOVINA PROSTITUCIJE NA SLOVENSKI OBALI]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_9_Ž_59: »Ja, sem ja. Ko sem bla mala [smeh], je bla najbolj znana točka pod Metropolom. Zdej je blo znano, kukr mi neki ne bo šlo, bom šla pod Metropol, ma to je bil vedno štos, ne. Če nisi dobil dela, al pa nisi mel keša, je blo to v hecu. Je blo prav tipično, je blo teh kazinojev na obali, ne, pa je bil spodej tak en drevored, pa so se tam rade zvečer tam nastavljale. Ma to smo usi vidli, ma to je več kolko let. Uf. Pol pa... Pol sm pa js delala v drogeriji, pa se je točn, tle v Portorožu vedlo, kere so prostitutke, ker so zvodniki. In je to, v bistvu, legalna reč. No, zdej tko legalna. Ko se je sezonsko delalo v drogeriji, so hodle v vlke šopinge, ne. Ko je dobila dnar, je na veliko kupovala te kozmetične stvari, ane, to uno razturavanje, ne. Pa otroke so mele tudi zraven. Pa ko smo šli na Korziko, ena pot je bla, ko smo šli v Rimini, dol. To je ob cesti prov uno, mislim, obupno, ko stojijo, pa zvečer, pa kamione, pa gor dol, čakajo. In drugo, tam dol, proti Korziki, ko smo šli, tam je že, tam, ko greš na trajekt za Korziko, na teh točkah, na samem, tam nekje stoji, tam pr izvozu za avte, tam stoji. Mene to bi... Evo, mene to stisne mene, zdej.«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih

O_9_Ž_59: »To je en lahek način, lahek način kako priti do lahkega materialnega življenja.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

4.) Dekriminalizacija/legalizacija

Prostitucija v Sloveniji je dekriminalizirana, kar pomeni, da prostitutki oziroma prostitutke za opravljanje dejavnosti niso kazensko preganjani, je pa po KZ preganjano zvodništvo, posredovanja pri prostituciji in suženjstvo.

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?«

O_9_Ž_59: »Js sm za legalizacijo, seveda, da država pobere dnar in da je vse pod kontrolo, sej vseeno je to mafijski posel na koncu, ne.«

»Prosim, če pomislite o težavah, ki jih vsakodnevno doživljajo prostitutki in prostitutke. Kako vidite urejenost socialnih in zdravstvenih problematik, katerih so deležni prostitutki in prostitutke? Kakšna bi bila, po vašem mnenju, ustrezna ureditev?«

[SOCIALNI/ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_9_Ž_59: »Ni reda. Pregledi, zaščita. Bolj pomembna je preventiva, da so te ženske o tem vsem obveščene, izobražene v to smer, ane. Psihološke travme so tudi vzroki za, sm se zrajtala, te dramatične mladosti, te travme, ki so jih doživljale kot otrok, to so dostkrat posledica, da se ukvarjajo s tem.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

»Ob zaključku intervjuja me zanima, ali imate še kakšne zaključne misli? Bi morda želeli še kaj dodati?«

O_9_Ž_59: »Prvo js bi zdej najbolj tu, js bi strogo, ta nadzor, da se otroci ne, ne pridejo v to, mislim, zdej, ... To je men najhujši del. Da so polnoletne osebe, pa trgovina z ljudmi, ane, pa ta zavajanja, da te peljem zdaj v svet, ane.«

INTERVJU 10

[MNENJE O SEKSUALNEM DELU]

1.) *Stigma*

Opredelitev pojma stigmatizacija: *Stigmatizacija ali stigma v prostituciji se nanaša na predsodke ki jih imajo ljudje do opravljanja dela, nesprejemljivost prostitutk/prostitutov in s tem izoliranost posameznikov, ki se preživljajo s spolnimi odnosi.*

Imate do opravljanja omenjene dejavnosti pozitivno ali negativno mnenje? Kateri so razlogi za tako mišljenje?

O_10_M_32: »Gre za prostituiranje za denar. Tukej je vedno finančna zadeva v ospredju, ne samo neke avanturce in tko naprej. Do tega sem načeloma odklonilen. To bo vedno obstajalo, ane in obstaja, ampak od tega, da bi družba imela neko korist, da bi to lahko uzakonl pa pač obdavčl.«

[NE-/ZASLEDITEV SEKSUALNEGA DELA]

»Ste zasledili izvedbo prostitucije, če, kje?«

O_10_M_32: »Sem zasledil, ja. Imaš v Salamonovem oglasniku, pa na vseh forumih za zmenke. Na Turjaku tudi maš, so govorili.«

[VZROKI]

»Kaj menite, kateri so vzroki za to, da se oseba poda v opravljanje prostitucije? Jih, prosim, naštejete in čim bolj natančno opredelite, zakaj mislite tako?«

O_10_M_32: »Vzroki so seveda predvsem neurejene družinske razmere, se pravi okolje iz katerega izhajaš in to je lahko pol pogojeno s finančnimi vidiki. Največkrat je povod droga, da te zapelje, al pa alkoholizem tut, potem tudi občutek manjvrednosti, da s tem, ko se dejansko res prodajajo, da želi kot človek, da dobijo res tist stik, pa čeprav je tak, ane. Težko razumet, kako razmišljajo ti ljudje. Seks se da dobiti tudi zastonj, kajne, pa ženske, moške, kakršnega koli. Ne rabiš tega ne niti plačat, ne niti ti prodajat, ane.«

[NE-/PREGANJANOST SEKSUALNEGA DELA]

»Kaj menite, bi morala biti prostitucija preganjana ali nepreganjana? Lahko, prosim, svoje mnenje natančno pojasnite?«

O_10_M_32: »Ja naj bo uzakonjena, pa naj država pač pobere dnar. Naj imajo ljudje to na voljo. Veliko se jih prodaja, ker je to zelo dobičkonosno, pa verjetno tudi uživajo ob tem. Sem za legalizacijo in uzakonitev.«

»Prosim, če pomislite o težavah, ki jih vsakodnevno doživljajo prostituti in prostitutke. Kako vidite urejenost socialnih in zdravstvenih problematik, katerih so deležni prostituti in prostitutke? Kakšna bi bila, po vašem mnenju, ustrezna ureditev?«

[ZDRAVSTVENI VIDIK]

O_10_M_32: »Naj se izenači z ostalimi ljudmi, ki plačujemo prispevek v zdravstveno blagajno, ane. Se pravi, vsi zaposleni, zdaj že tudi študentje nekaj časa in s tem, ko bi bli oni registrirani, bi isto mogli plačevati svoj delež, ane. Ne vidim pa tukej, kljub neki rizičnosti, je vseeno to, četudi niso sami krivi, al karkoli, človek lahko ma tudi izgovori. Na ravni države bi mogla bit enakost pred zakonom. To, ker je nekdo prostitut, še ni a priori upravičen, da bi mel pa zastoj cepljenje, ane. To je lahko financirano iz prostovoljstva, al pa iz tega, če so neke zvodniške, če majo to registrirano.«

[SOCIALNI VIDIK]

O_10_M_32: »Neko drugo dejavnost ... Saj če gledaš sprehajalec psov, al če nekdo čuva otroke – to je isto oglaševano in je itak urejeno, pač kot obrt, kajne. Lahko bi imel ta prostitut nek s.p., ane, da bi blo to na nek način urejeno. Naj tisti, ki želijo to nuditi, registrirajo to kot obrt, lahko tudi kot popoldansko obrt.«

[SPLOŠNE/ZAKLJUČNE MISLI]

»Ob zaključku intervjuja me zanima, ali imate še kakšne zaključne misli? Bi morda želeli še kaj dodati?«

O_10_M_32: »Z legalizacijo bi rešili dva problema, eno je, prostituiranje samih posameznikov, drugo pa je, k je pa večji problem, je pa glih to zaslužjevanje, da bi registriral te zvodnike, s tem bi blo manj kriminala, bilo vi več nadzora. To bi za sabo prneslo nadzore, določene papirje. V Sloveniji je to zelo tabu tema, v javnosti se o tem ne govori.«